

ASOCIAȚIA GENERALĂ A ÎNVĂȚĂTORILOR DIN ROMÂNIA

CONGRESUL AL 42-LEA

al Asociației Generale a Învățătorilor din România

și al Cădrelor Didactice Române de peste Hotare:

Iasi, 21-22 iulie 2019

Sibiu, 5-7 august 2019

București, Palatul Parlamentului, 7-9 august 2019

Școlile Internaționale de Vară

ale Asociației Generale a Învățătorilor din România:

Eforie Sud, 8-12 iulie 2019

Chișinău și Ștefan Vodă, R.Moldova, 22-25 iulie 2019

buletinul congresului și al școlii de vară

august 2019

Editura Hoffman

ISBN 978-606-46-0863-5

Congresul AGIRo, Palatul Parlamentului, 7 – 9 august 2019

Congresul AGIRo, Sibiu, 5 – 7 august 2019

Congresul AGIRo, Alba Iulia, 6 – 9 august 2018

Congresul AGIRo, Iași, 21 – 22 iulie 2019

ISBN 978-606-46-0863-5

ASOCIAȚIA GENERALĂ A ÎNVĂȚĂTORILOR DIN ROMÂNIA

CONGRESUL AL 42-LEA

**al Asociației Generale a Învățătorilor din România
și al Cadrelor Didactice Române de peste Hotare:**

Iași, 21 - 22 iulie 2019

Sibiu, 5 – 7 august 2019

București, Palatul Parlamentului, 7-9 august 2019

Școlile Internaționale de Vară

ale Asociației Generale a Învățătorilor din România:

Eforie Sud, 8 - 12 iulie 2019

Chișinău și Ștefan Vodă, R.Moldova, 22–25 iulie 2019

Buletinul congresului și al școlilor de vară

august 2019

ISBN 978-606-46-0863-5

AUTORI: ASOCIAȚIA GENERALĂ A ÎNVĂȚĂTORILOR DIN ROMÂNIA (AGIRo)

str. Mucius Scaevola nr. 9, Arad, cod fiscal 23564572, cont CEC Bank Arad, cod IBAN
RO32CECEAR0137RON0355948

TEL +40 723259290, 0744195155, asociatiainvatatorilor@gmail.com ; <http://invatatori.ro/>

**Buletinul Nr. 12 al celui de-al 42-lea Congres al Asociației Generale a Învățătorilor din România (AGIRo)
și al Cadrelor Didactice Române de peste Hotare și al Școlilor Internaționale de Vară a AGIRo.**

Adresăm mulțumiri pentru sprijinul acordat în organizarea și desfășurarea manifestărilor:

Asociației Cadrelor Didactice de Etnie Română din regiunea Cernăuți, Ucraina;
Asociației Cadrelor Didactice de Etnie Română din regiunea Odessa, Ucraina;
Asociației Cadrelor Didactice de Etnie Română din Serbia;
Asociației Generale a Învățătorilor din România, filiala R.Moldova;
Asociației Învățătorilor și Profesorilor din Județul Iași – Sucursală a Asociației Generale a Învățătorilor din România;
Asociațiilor și sucursalelelor din țară ale AGIRo;
Bibliotecii Județene „A.D. Xenopol” Arad;
Camerei Deputaților;
Casei Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad;
Casei Corpului Didactic „George Tofan” Suceava;
Casei Corpului Didactic Ilfov;
Centrului Bucovinean de Artă pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Românești Cernăuți;
Centrului Cultural Județean Arad;
Colegiului Național „Costache Negruzzi” din Iași;
Complexului Național Muzeal ASTRA din Sibiu;
Consiliului Județean Arad;
Consiliului Județean Sibiu;
Consulatului General al României la Cernăuți, Ucraina;
Consulatului General al României la Odessa, Ucraina;
Consulatului General al României la Zajecear, Serbia;
Gimnaziului nr.6 Cernăuți;
Inspectoratului Școlar Județean Arad;
Liceului de Artă Sibiu;
Liceului Teoretic “Carmen Sylva” din Eforie Sud;
Muzeului Bucovinei din Suceava;
Participanților, cadre didactice din România, Republica Moldova, Ucraina, Serbia;
Primăriei Municipiului Iași;
Primăriei Municipiului Arad;
Primăriei Orașului Ștefan Vodă din R.Moldova;
Primăriei Voluntari, Ilfov;
Sucursalei AGIRo-MD din Ștefan Vodă;
Școlii „Maria Bieșu” din Ștefan Vodă, R.Moldova;
Școlii Generale din Orlovka, Ucraina;
Școlii Gimnaziale nr. 1 Voluntari, Ilfov;
Școlii Populare de Artă și Civilizație Românească „Ciprian Porumbescu” din municipiul Cernăuți;
Universității „Lucian Blaga” din Sibiu;
Universității de Stat a R.Moldova;
Universității de Stat din Tiraspol cu sediu în Chișinău;
Universității Umaniste din Izmail, Ucraina;
Organizator, Asociația Generală a Învățătorilor din România (AGIRo):
Viorel-Dănuț Dolha, președinte AGIRo; Margareta Gheorghită, vicepreședinte AGIRo.

Coordonatorii colectivului de redacție:

Prof. Gheorghită Margareta, vicepreședinte AGIRo, președinte Sucursala Olt a AGIRo, Școala Gimnazială Nr. 3 Slatina, jud. Olt.

Prof. Dolha Viorel-Dănuț, președinte Asociația Generală a Învățătorilor din România (AGIRo), președinte Asociația Învățătorilor din Județul Arad, Colegiul Național „Vasile Goldiș” Arad;

Editura Hoffman, 2019, ISBN 978-606-46-0863-5

RETROSPECTIVA ACTIVITĂȚILOR AGIRo DIN ANII 2018 ȘI 2019

Viorel Dolha, președinte AGIRo, Colegiul Național „Vasile Goldiș” Arad

28 iunie – 1 iulie 2018, Arad, de Ziua Învățătorului, Simpozionul Internațional „Portrete de dascăli”- ediția a XI-a, derulat sub genericul „Aradul, prima capitală politică a Marii Uniri”, eveniment organizat de Asociația Generală a Învățătorilor din România, la inițiativa și sprijinul Consiliului Județean Arad și al Centrul Cultural Județean Arad. Activitatea s-a desfășurat în parteneriat cu Asociația Cadrelor Didactice de Etnie Română din Regiunea Cernăuți, Ucraina, Asociația Cadrelor Didactice de Etnie Română din Serbia, Asociația Generală a Învățătorilor din România-filia la R.Moldova, Universitatea „Aurel Vlaicu” Arad, Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” Arad, Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad și Inspectoratul Școlar al Județului Arad. La conferințele și cursurile de formare au participat peste 400 de cadre didactice din municipiul și județul Arad, din țară și de peste hotare

4 - 7 iulie 2018, Cernăuți, Ucraina, Ziua Învățătorului, Simpozion Internațional „Portrete de dascăli”

Amintiri, amintiri, amintiri... Simpozion Internațional “Portrete de dascăli” Cernăuți, iulie 2018

9 – 13 iulie 2018, Eforie Sud, ediția a VI-a a Școlii Internaționale de Vară a Asociației Generale a Învățătorilor din România și a Cadrelor Didactice de Etnie Română de peste Hotare, desfășurată la Eforie Sud. Activitatea a fost organizată de Asociația Generală a Învățătorilor din România și Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad și s-a desfășurat în parteneriat cu Asociația Cadrelor Didactice de Etnie Română din Regiunea Cernăuți, Ucraina, Asociația Cadrelor Didactice de Etnie Română din Serbia și Asociația Generală a Învățătorilor din România-filiala R.Moldova. La conferințele și cursurile de formare au participat peste 350 de cadre didactice din țară și de peste hotare.

6 - 9 august 2018, Alba-Iulia, cel mai mare forum educațional al anului, Congresul Cadrelor Didactice din România și al Cadrelor Didactice de Etnie Română de peste Hotare, al 41-lea congres al AGIRo, cu ocazia Centenarului Marii Uniri. A fost prezent și maestrul Nicolae Furdui Iancu, cel care 10 ani a fost învățător în Alba Iulia.

29 septembrie 2018, Kucevo, Serbia, „SUFLET DE ROMÂN – LIMBĂ ROMÂNĂ”

26 -28 octombrie 2018, Adjud, Vrancea, Proiectul Educațional Internațional „Comunități Locale Românești și Unirea”, 400 colegi din toate județele României, R.Moldova, Ucraina, Serbia, Macedonia.

12 ianuarie 2019, Veliko Gradište, Serbia

27 martie 2019, Adjud, Vrancea, Simpozionul Educațional Internațional „Cea dintâi unită, Basarabia.

1 - 2 mai 2019, Cernăuți, Simpozionul Internațional „Portrete de dascăli” la 100 de ani de la primul congres al Asociației Corpului Didactic Român din Bucovina care s-a ținut la Cernăuți (14-15 februarie 1919), președintele asociației fiind George Tofan, asociație ce fusese întemeiată în 1905 ca „Reuniunea școlară română din Bucovina”, transformată din 1909 în Asociația corpului didactic român din Bucovina.

2 – 4 mai 2019, Suceava, SIMPOZIONUL INTERNAȚIONAL „PORTRETE DE DASCĂLI”, EDIȚIA a XIII-a:

- la 100 de ani de la primul congres al Asociației Corpului Didactic Român din Bucovina care s-a ținut la Cernăuți (14-15 februarie 1919), președintele asociației fiind George Tofan, asociație ce fusese întemeiată în 1905 ca „Reuniunea școlară română din Bucovina”, transformată din 1909 în Asociația corpului didactic român din Bucovina;
- la 105 ani de la Primul Congres al Asociației Corpului Didactic Român din Bucovina din 7-8 iunie 1914 de la Suceava;
- la 5 ani de la al XXXVI-lea Congres al Asociației Generale a Învățătorilor din România, congres desfășurat în 20-21 august 2014 în Suceava, Cernăuți, Chișinău și Eforie Sud cu participarea miniștrilor educației din România, R.Moldova și a Consului General al Ucrainei la Suceava.

Acțiunea s-a bucurat de parteneriatul Casei Corpului Didactic „George Tofan” Suceava și al Muzeului Bucovinei din Suceava, Asociației Cadrelor Didactice de Etnie Română din

Regiunea Cernăuți, Ucraina și Asociației Generale a Învățătorilor din România-Filiala R.Moldova. Cu această ocazie s-au evocat nume de dascăli model din Ucraina, România și R.Moldova, s-au organizat cursuri pe teme pedagogice, s-au prezentat proiecte și exemple de bună practică și s-au încheiat parteneriate școlare. La simpozion au fost invitați și reprezentanți ai administrației școlare, ai autorităților locale, ai organizațiilor minorității ucrainene din România și ai minorității române din Ucraina, ai corpului diplomatic, formatori

14 mai 2019, Kiev, Academia Națională de Științe Pedagogice a Ucrainei

Mai 2019: „DESPRE LOCALITATEA MEA” – concurs (gratuit) de compuneri cu premii pentru elevi. S-au postat <http://www.aiarad.ro> 400 de compuneri/eseuri ale elevilor de ciclul primar, gimnazial sau liceal despre localitatea lor. Concursul internațional se desfășoară cu ocazia manifestărilor din 16 și 17 mai, la 100 de ani de administrație românească în Arad (1919), la inițiativa Asociației Învățătorilor din Județul Arad, a Asociației Generale a Învățătorilor din România și a Bibliotecii Județene „Alexandru D. Xenopol” Arad.

31 mai – 2 iunie 2019, Mustapici, Veliko Gradište, Kucevo, Svilainat, Serbia, am participat, împreună cu 100 de colegi din Asociația Generală a Învățătorilor din România, la deschiderea oficială a cursurilor de limba română din cadrul proiectului „CURSURI DE LIMBA ROMÂNĂ CU ELEMENTE DE CULTURĂ ȘI CIVILIZAȚIE” în localitatea Kucevo și la activități din cadrul proiectului social internațional de educație pentru valori „DE LA TIMOK LA TISA ȘI LA NISTRU”: festivalul de la Mustapici, spectacol folcloric și lansare de carte de poezie patriotică - Sîrghie Dumitru- în localitatea Svilajnac. Activitatea s-a desfășurat în parteneriat cu Inspectoratul Școlar al Județului Olt, Asociația Cadrelor Didactice de Etnie Română din Serbia, Asociația Cadrelor Didactice de Etnie Română din Regiunea Cernăuți, Ucraina, Asociația Cadrelor Didactice de Etnie Română din Regiunea Odessa, Ucraina, Asociația Generală a Învățătorilor din România – filiala R.Moldova, Asociația „Podul lui Traian” Svilajnac-Serbia, Asociația „Românii din Omolie” Kucevo-Serbia, Asociația Românilor de pe Valea Pecului „Pincum” Mustapici-Serbia și Asociația „Româna Bătrână” Neresnica-Serbia. Am avut bucuria să îl avem prezent la aceste activități și pe secretarul de stat Victor Alexeev. Am avut onoarea să particip și la întâlnirile cu primarii din Veliko Gradište și Kucevo.

28-30 iunie 2019, Arad, Simpozionul Internațional „Portrete de dascăli”- ediția a XIII-a, cu prilejul Zilei Învățătorului, sub genericul „100 de ani de administrație românească”, eveniment organizat de Asociația Generală a Învățătorilor din România, la inițiativa și sprijinul Consiliului Județean Arad și al Centrului Cultural Județean Arad. Activitatea s-a desfășurat în parteneriat cu Asociația Cadrelor Didactice de Etnie Română din Serbia, Asociația Cadrelor Didactice de Etnie Română din Regiunea Cernăuți, Ucraina, Asociația Generală a Învățătorilor din România-filiala R.Moldova, Asociația Cadrelor Didactice de Etnie Română din Regiunea Odessa, Ucraina, Universitatea „Aurel Vlaicu” Arad, Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” Arad, Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad, Inspectoratul Școlar al Județului Arad, Primăria Municipiului Arad, Biblioteca Județeană „Alexandru D. Xenopol” Arad și Complexul Muzeal Arad. La conferințele și cursurile de formare au participat peste 300 de cadre didactice din municipiul și județul Arad, din țară și de peste hotare. S-au acordat și premii în cărți câtorva dintre cei 400 de elevi care au participat la concursul internațional „DESPRE LOCALITATEA MEA”.

8 - 12 iulie 2019, Eforie Sud, ediția a VII-a a Școlii Internaționale de Vară a Asociației Generale a Învățătorilor din România și a Cadrelor Didactice de Etnie Română de peste Hotare. Activitatea a fost organizată de Asociația Generală a Învățătorilor din România și Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad și s-a desfășurat în parteneriat cu Asociația Cadrelor Didactice de Etnie Română din Regiunea Cernăuți, Ucraina, Asociația Cadrelor Didactice de Etnie Română din Serbia, Asociația Generală a Învățătorilor din România-filiala R.Moldova și Asociația Cadrelor Didactice de Etnie Română din Regiunea Odessa, Ucraina. La conferințele și cursurile de formare au participat peste 350 de cadre didactice din țară și de peste hotare.

21 – 22 iulie 2019, Iași, Congresul Internațional al Cadrelor Didactice din România și al Cadrelor Didactice de Etnie Română de peste Hotare – al 42-lea congres al Asociației Generale a Învățătorilor din România, la 110 ani de la congresul AGIRO din 3-5 iulie 1909 de la Teatrul Național din Iași în prezența a 1500 învățători. Activitatea s-a desfășurat în parteneriat cu Asociația Cadrelor Didactice de Etnie Română din Regiunea Cernăuți, Ucraina, Asociația Cadrelor Didactice de Etnie Română din Serbia, Asociația Cadrelor Didactice de Etnie Română din Regiunea Odessa, Ucraina, Asociația Generală a Învățătorilor din România-filiala R.Moldova, Primăria Municipiului Iași, Colegiul Național „Costache Negruzzi” din Iași, Casa Corpului Didactic „Spiru Haret” Iași, Asociația Învățătorilor și Profesorilor din Județul Iași – Sucursală a Asociației Generale a Învățătorilor din România.

22 – 25 iulie 2019, Chișinău și Ștefan Vodă, R.Moldova, Școală Internațională de Vară la 100 de ani de la înființarea Asociației învățătorilor din Chișinău la al II-lea Congres al învățătorilor basarabeni, 1919).

25 – 27 iulie 2019, Cetatea Albă, Izmail, Orlovka (Cartal), Ucraina,
SIMPOZIONUL INTERNAȚIONAL „PORȚRETE DE DASCĂLI”, EDIȚIA a XIV-a,
 desfășurat la Universitatea Umanistă de Stat din Izmail, regiunea Odessa.

5 – 7 august 2019, Sibiu, Congresul Internațional al Cadrelor Didactice din România și al Cadrelor Didactice de Etnie Română de peste Hotare – al 42-lea congres al Asociației Generale a Învățătorilor din România, la 100 de ani de la primul congres al învățătorilor români din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș organizat de Iuliu Vuia la Sibiu în 24-26 februarie 1919 în prezența a peste 1500 învățători, pe când doar 1/3 din Ardeal avea administrație românească. Activitatea s-a desfășurat în parteneriat cu Asociația Cadrelor Didactice de Etnie Română din Regiunea Cernăuți, Ucraina, Asociația Cadrelor Didactice de Etnie Română din Serbia, Asociația Cadrelor Didactice de Etnie Română 20

din Regiunea Odessa, Ucraina, Asociația Generală a Învățătorilor din România–filiala R.Moldova, Consiliul Județean Sibiu, Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Liceul de Artă Sibiu.

7 – 9 august 2019, București, Palatul Parlamentului, Congresul Internațional al Cadrelor Didactice din România și al Cadrelor Didactice de Etnie Română de peste Hotare – al 42-lea congres al Asociației Generale a Învățătorilor din România.

Aproape 600 de învățători, educatoare și profesori din toate județele țării și dascăli de etnie română din R.Moldova, Ucraina și Serbia, au participat, în perioada 7 – 9 august 2019, la Palatul Parlamentului și la Școala Gimnazială nr. 1 din orașul Voluntari, la Congresul Internațional al Cadrelor Didactice din România și al Cadrelor Didactice de Etnie Română de peste Hotare – al 42-lea congres al Asociației Generale a Învățătorilor din România (AGIRo).

Evenimentul a marcat 100 de ani de la primul congres al învățătorilor români din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș, organizat de Iuliu Vuia în 1919, 90 de ani de la congresul din 6-7 decembrie 1929 de la București, congres la care asociația regională transilvană s-a unit cu AGIRo sub conducerea lui D.V. Țoni și 80 de ani de la alegerea din 1939 a lui Teodor Iacobescu ca președinte al AGIRo.

Activitatea s-a desfășurat la inițiativa Asociației Generale a Învățătorilor din România în parteneriat cu Casa Corpului Didactic Ilfov, Școala Gimnazială nr. 1 Voluntari, Sucursala Ilfov a AGIRo, Asociația Cadrelor Didactice de Etnie Română din Regiunea Cernăuți, Ucraina, Asociația Cadrelor Didactice de Etnie Română din Serbia, Asociația Cadrelor Didactice de Etnie Română din Regiunea Odessa, Ucraina, Asociația Generală a Învățătorilor din România-filiala R.Moldova.

Președintele AGIRo, învățătorul Viorel Dolha, originar din satul lui Iuliu Vuia (mai sus amintit) a mulțumit celor prezenți pentru efortul de a veni în număr așa mare din toate colțurile țării și de peste hotare, pe proprie cheltuială, doar la porunca minții și a inimii, pentru a pune împreună, preț de câteva zile, minte lângă minte și umăr lângă umăr (vorba „Imnului Învățătorilor” vechi de un secol) în scopul dezvoltării profesionale, al creșterii prestigiului slujitorilor școlii, al împărtășirii exemplelor de bună practică, al realizării unei platforme comune cu cei care predau limba română peste hotare. Președintele AGIRo a citat din Simion Mehedinți, un obișnuit al conferințelor AGIRo din perioada interbelică: *Un lucru trebuie să stea neclintit în fața ochilor: «Nu legea, nu cartea, regulamentul, revizorul, inspectorul ori Ministerul fac școala. Ci o faci zilnic tu, cel care te sui la catedră. De felul cum te-ai gândit (sau nu te-ai gândit) la lecție, de chipul cum privești (ori nu privești) pe copii, de metoda cu care explici (ori nu explici în destul) lecțiile... de fiecare pas, de fiecare cuvânt, de fiecare gest al tău, atârnă soarta viitoare a învățământului.» Dacă tu ești dascăl adevărat, poate universul întreg să fie hâd și șubred ca o șandrama veche, tu, în sfera școlii tale, ești izvor de lumină, de frumusețe și armonie; fiindcă tu ești pentru copil însuși centrul, universul. Așa dar, și azi și mâine și totdeauna, hotărâtor lucru e personalitatea. Cine are fire de dascăl, implinește singur aproape toate lipsurile câte se ating de școala lui. Cine nu calcă a dascăl, poate să aibă la îndemână întreg bugetul țării numai pentru școala lui, și tot nimica nu va face. Căci cine are darul dascăliei, viața aceuia ca și iedera de arbore, i se leagă numai de ale școlii. Iar asta se simte îndată. Din ziua întâi, din ceasul întâi, copiii văd (apoi văd și părinții) că Domnul cutare e profesor... el e cartea, el e legea, regulamentul, directorul, inspectorul și ministrul acelei școli. Prin urmare, nu e vorbă deșartă, ci fapt pipăit, în fiecare clipă, că adevăratul reformator al școlii, e cel care se suie la catedră, dacă e om... »* (Din «Revista învățătorimii române»).

Tamara Cerbușca din Chișinău a adus salutul Asociației Generale a Învățătorilor din România-filiala R.Moldova, pentru că, da, la ministerul justiției de la Chișinău este înregistrată din 2010 o asociație cu exact acest nume: Asociația Generală a Învățătorilor din România, chiar dacă în ea sunt înscriși dascăli din R.Moldova. De ce? Pentru că înaintașii lor au funcționat în asociația cu acest nume din perioada interbelică.

Elena Piligaci, președinta Asociației Cadrelor Didactice de Etnie Română din Regiunea Cernăuți, Ucraina, autoare de manuale de limba română, a adus participanților vestea că asociația pe care o conduce tocmai a aderat în 30 iulie 2019, în calitate de fondator, la Consiliul Național al Românilor din Ucraina care are ca scop coordonarea eforturilor pentru păstrarea identității etnice și lingvistice, realizarea de activități comune pentru sprijinul întregii comunități românești din Ucraina. A mulțumit AGIRo pentru că acum doi ani a făcut posibil ca toți copiii de etnie română de clasa a II-a din regiunile

Cernăuți, Transcarpatia și Odessa să aibă caiete speciale de limbă română și culegeri de lecturi românești, auxiliare tipărite în Ucraina, astfel încât să poată fi legal utilizate la clasă. Speră ca acest sprijin să se repete. A prezentat și noul său „Abecedar de limbă română – manual pentru clasa I din școlile cu predare în limba română din Ucraina”, aprobat de ministerul de la Kiev, manual la care președintele AGIRo, Viorel Dolha, a fost coordonator-recenzor.

Sașa Obradovici, profesor de geografie din Pojarevaț, a salutat congresul în numele Asociației Cadrelor Didactice de Etnie Română din Serbia. A venit din Serbia de Răsărit, regiunea dintre Dunăre, Timoc și Morava, acolo unde nu a avut ocazia să poată învăța limba maternă română în școală. Și-a exersat cunoștințele de limbă română primite în familie și urmărind pe youtube filme istorice românești. A avut ocazia acum, pentru prima dată, să stea câteva zile în România. Domnul profesor Milorad Obradovici, profesor de istorie din Zabari, a vorbit despre necesitatea unor mai multe proiecte comune dintre școlile din România și Serbia.

Directorul Casei Corpului Didactic Ilfov, Prof.Dr. Florin Petrescu, a făcut o emoționantă și completă incursiune în trecutul mișcării asociative a învățătorimii române, așa cum doar un împătimit profesor de istorie o poate face. A prezentat și bogata activitate a instituției pe care o conduce și oferta de formare pentru viitorul an școlar.

Ana Maria Grigoraș, directorul Școlii Gimnaziale nr. 1 Voluntari, a prezentat, în discursul de la tribuna sălii C.A.Rosetti a palatului parlamentului, realizările acestei vrednice școli ilfovene. Cu sprijinul primarului orașului Voluntari, domnul Florentin Pandele, doamna director a putut prezenta și pe viu participanților școala dumneai și minunatul său colectiv de cadre didactice. Doamna Mădălina Dumitru, reprezentanta primăriei Voluntari, a condus oaspeții din țară și de peste hotare într-un tur al prosperului oraș.

Gabriela Bărbulescu, profesor metodist la CCD București, a susținut excelenta comunicare „A fi profesor – provocări și soluții”.

Dana Odorheianu, președinta sucursalei Ilfov a AGIRo, gazda și sufletul acestei manifestări (alături de minunata sa familie Adonis și Daria) a mișcat audiența cu eseul despre „legenda AGIRo” și „unda uriașă de EMOTIE care se naște în locul unde se întâlnesc mai mulți DASCĂLI MAGICI”.

Elena Mîndru, inspector școlar și președintele Asociației Învățătorilor din Harghita și Margareta Gheorghită, președintele sucursalei AGIRo din Olt, ambele vicepreședinți ai AGIRo, au prezentat ultimele realizări și proiecte ale colegilor lor. Asociația Învățătorilor Harghiteni a prezentat și un excelent volum realizat la finalul proiectului educațional „Ambasadorii limbii și culturii române, uniți prin centenar”.

Stela Tăut, președintele Asociației Dascălilor Bihoreni, gazda congresului de anul viitor, a prezentat bogata activitate a colegilor săi și a evocat participarea înaintașilor săi, în urmă cu 100 de ani, în 1919, la primul congres al învățătorilor români din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș. A îmbrăcat un costum național care fusese purtat și în urmă cu 100 de ani la evenimentul celebrat acum.

Întreaga sală l-a aplaudat în picioare minute în șir pe Gheorghe Amaicei, seniorul de 86 de ani al AGIRo, președintele de onoare al AGIRo Neamț. Cercetătorul științific Mihail Apăvăloae a prezentat volumul omagial „Gheorghe Amaicei – Bădia Ghiță – o viață de dascăl ...și nu numai”, volum de 800 de pagini.

Au fost prezente și Liliana Iacobescu, fiica lui Teodor Iacobescu și Ana Szilagyi, nepoata lui Teodor Iacobescu, fostul președinte al Asociației Generale a Învățătorilor din

România, fost învățător în Basarabia, revizor școlar și parlamentar basarabean, prieten cu Pantelimon Halippa. S-a lansat cartea „Tatăl meu, Teodor Iacobescu”, scrisă de doamna Liliana Iacobescu. T. Iacobescu fusese prieten cu mai toate personalitățile epocii. În arhiva lui rețin atenția însemnările și jurnalul de front, statisticile privind alegerile din anii 1928 și 1937, listele cu membrii Partidul Național Țărănesc din județul Cetatea Albă, hărțile Basarabiei și ale județelor, corespondența cu Vasile Goldiș, Titus Hotnog, Ion Inculeț, Viorel V. Tillea și Alexandru Vaida-Voevod. Chiar și pe vremea comuniștilor a declarat public că „noi, basarabenii, ne întâlnim aproape zilnic la Pantelimon Halippa și acolo luăm fel de fel de hotărâri ... noi avem datoria să ieșim în stradă pentru a cere alipirea Basarabiei la patria mamă.” La înmormântarea lui T. Iacobescu (8 martie 1969), Pantelimon Halippa, prietenul său, adresându-se într-o formulare retorică defunctului, a spus, printre altele: „Tu ai fost învățător la Cetatea lui Ștefan cel Mare – în Basarabia unde noi am luptat mult amândoi – în Basarabia noastră, care astăzi rușii ne-au răpit-o pentru a treia oară în 1940”. Toată asistența, în număr destul de mare, a rămas înmărmurită, mulți comentând: „Oare diseară mai doarme acasă liniștit?!” La pagina 84 un excepțional testament spiritual: ceea ce Teodor Iacobescu i-a scris fiicei sale cu ocazia botezului.

S-a adresat celor prezenți la congres și renumitul Boris Singer, matematician, editor, director al Editurii Sigma, coordonator al concursurilor școlare Cangurul. A prezentat și din publicațiile editurii.

Toți participanții au primit revistele „Micii Olimpici” și „Micul Istet” oferite generos de www.star-kids.ro și www.concursulmiculistet.ro

Sub bagheta magică a doamnei maestru coregraf Roxana Samoilă, un gup de copii de la Școala nr. 1 Voluntari, Școala Bel Soriso Voluntari și Ansamblul Antonian București au pregătit, în zilele vacanței mari, o surpriză pentru cei 600 dascăli prezenți la congres. Micii balerini au emoționat publicul cu prestația lor în spectacolul de balet „Atelierul jucăriilor magice”.

DIN VIITOARELE ACTIVITĂȚII AGIRo:

31 octombrie– 3 noiembrie 2019, Baia Mare, Maramureș și Transcarpatia, Ucraina, Simpozion Internațional „Portrete de dascăli”, ediția a XV-a. La congresul din 29 - 31 august 1930, congres în a cărui ultimă zi, participanții s-au deplasat la o școală românească din Maramureșul din dreapta Tisei (atunci în Cehoslovacia, acum în Ucraina). Activitatea se va desfășura în parteneriat cu Asociația Cadrelor Didactice de Etnie Română din Regiunea Cernăuți, Ucraina, Asociația Cadrelor Didactice de Etnie Română din Serbia, Asociația Generală a Învățătorilor din România-filiala R.Moldova, asociațiile și sucursalele județene ale Asociației Generale a Învățătorilor din România.

Iată o legendă a localităților românești din Maramureșul de Nord (Transcarpatia, Ucraina) pe care în curând le vom vizita:

„Legendă

Cum au căpătat numele Apșa de Jos, Apșa de Sus și Apșa de Mijloc

Era o fată frumoasă cu numele Apșa, care în vremurile mai de demult avea o cârciumă unde aștepta drumarii și le dădea de beare și de mâncare.

Cârciuma era înconjurată cu un codru mare, înfrunzit și frumos. Odată, la cârciumă au sosit și trei prieteni, care au fost bine primiți și ospătați de frumoasa fată care, dacă te uita la ea ziceai că te uiți la soare sau la lună, așa era de frumoasă.

Nu puțin după ce pleacă cei trei prieteni buni veniră trei turci flămânzi și setoși. De obicei erau bine primiți de fata cea frumoasă. După ce se săturară, turcii așa grăiau:

- Măi fărtați, hai să furăm fata, că-i frumoasă, și s-o ducem în turcie, soție să ne fie!

Zis și făcut. O luară de mâini și de picioare și plecară prin codru spre turcie. Mergând așa, destul de mult, la un moment dat se înțeleseră să mănecă ceva. Erau destul de obosiți și nu bășăuaveau grijă de fata furată, care, știind ce o așteaptă la turcie, iute luă cuțitul de la un turc și și-l înfipse în inimă. Când băgară seama turcii, era târziu, fata își dăduse sufletul. Cum nu mai aveau ce aștepta, turcii părăsiră locul, lăsând-o pe frumoasa Apșa moartă în codru.

Nu departe de locul acesta, un cioban păzea oile și când a văzut ce s-a întâmplat cu hoții, a luat-o pe frumoasa Apșa și a îngropat-o într-un loc ferit, să n-o mănânce jivinile din pădure. Dar nu trecu mult timp și cei trei prieteni care erau bine primiți de frumoasa crâșmăriță începură a o căuta. Mergând așa prin lume, auziră că a fost răpită de turci. Se sfătuiră să meargă prin lume, s-o caute ori unde ar fi, și s-o aducă înapoi, la casa ei. Mergând așa prin lume, întâlniră un cioban și-l întrebă dacă nu știe cumva pe unde s-o caute. Ciobănașul, cu mare jale, le-a spus ce s-a întâmplat și le-a arătat locul unde au îngropat-o.

Auzind de soarta fetei, cei trei prieteni se jurară și cel mai mic spuse:

- Unde m-am născut eu, acolo o să înființez un sat cu numele Apșa de Jos.

Cel mijlociu spuse:

- Unde m-am născut eu, acolo o să înființez satul Apșa de Mijloc.

Al treilea prieten așa zise:

- Unde m-am născut eu, acolo o să înființez un sat cu numele Apșa de Sus.

Așa vorbiră, așa făcură.

Aceasta este istoria celor trei sate de peste Tisa, din Maramureșul Bătrân din Ucraina.”

Congresul al 43-lea al AGIRo va avea loc în 2020 în Oradea.

Sute de colegi și mii de elevi, la inițiativa AGIRo, au semnat 2018 și 2019 declarații prin care se cere unirea cu R.Moldova și drepturi pentru românii din Ucraina, Serbia și Balcani:

DREPTURI PENTRU ROMÂNII DIN UCRAINA

Aproape 500 000 de români trăiesc în Ucraina și sunt loiali acestui stat. Statul vecin nu se mulțumește cu loialitatea acestora ci a trecut oficial la deznaționalizarea lor. În regiunea Odessa deznaționalizarea a început după independența Ucrainei și s-a intensificat după semnarea tratatului de prietenie cu România prin impunerea limbii „moldovenești” în locul celei române, după modelul autorităților rusofone din Tiraspol. În regiunile Cernăuți și Transcarpatia, unde situația românilor era rezonabilă până recent, s-a pregătit de câțiva ani și se pregătește în continuare în privința educației, a presei și a funcționării limbilor o legislație care duce explicit la pierderea drepturilor naționale avute până în prezent.

Doamna ministru Grinevyci a declarat că „Ucraina nu va modifica articolul 7 din „Legea educației” deoarece concluzia Comisiei de la Veneția nu o obligă să modifice acest articol 7. În Uniunea Europeană nu există standarde unice în privința educației în limba maternă. Există situații, ca Franța și Grecia, în care nu se învață deloc în limba minorităților și există situații ca România în care minorităților le sunt asigurate drepturi la standarde înalte.

Românii din Ucraina își doresc în Ucraina drepturi ca ale minorităților din România și nu drepturi ca ale minoritarilor din Franța sau Grecia.

Cerem ferm ca proaspăta lege a educației din Ucraina să se modifice urgent astfel încât în limba română să se predea în regiunile Cernăuți, Odessa și Transcarpatia într-un număr de școli proporțional cu procentul românilor/moldovenilor de la ultimul recensământ, iar limba de stat ucraineană să fie studiată exact în numărul de ore în care și în România se studiază româna în școlile minoritare.

Să nu se negocieze cu Kievul nicio oră de limbă română mai puțin în Ucraina decât orele de limbă maternă a minorităților în România. Să nu se accepte discursuri „liniștitoare” cum că nu se vor închide școlile din satele românești. Este clar că nu se vor închide și nu se vor dărâma ci problema este că legea în vigoare prevede reducerea drastică a numărului de ore în limba română din aceste școli. Dacă la liceu limba de studiu de bază va fi ucraineana nu va mai fi motivație ca în ciclul primar sau gimnazial să se studieze în română. Părinții nu vor mai dori limbă maternă în ciclul primar dacă la liceu limba de bază va fi ucraineana și dacă la universitate se va studia exclusiv în ucraineană.

Să se ceară neapărat și studiu în limba română în universitățile ucrainene din Cernăuți, Izmail, Odessa și Ujgorod așa cum minoritarii din România au la universitățile din Cluj, la pachet cu recunoașterea studiilor urmate în România. Prin tratatul din 1997 dintre România și Ucraina, partea ucraineană s-a angajat să deschidă la Cernăuți o universitate multiculturală. În acel moment România nu se afla în UE și nu avea cum să someze Ucraina să își respecte angajamentul. Acum România poate valorifica avantajul că este în UE pentru a cere Ucrainei să își îndeplinească această obligație bilaterală veche și neonorată. Acum România are drept de veto la intrarea Ucrainei în UE. În următorii 200 de ani România nu va mai avea acest ascendent asupra țărilor vecine nemembre UE. Să se folosească acest avantaj, unic în istorie, pentru a determina țările vecine României să acorde drepturi românilor de acolo la standarde pe care România însăși le aplică minorităților.

În România minoritățile au în orar peste 90% limbă maternă. Așa trebuie să fie și în regiunile Cernăuți, Odessa și Transcarpatia. Nici cu un procent mai puțin, indiferent ce a zis Comisia de la Veneția. Trebuie să se spună clar Ucrainei că România are drept de veto la intrarea acesteia în UE și că va uza de acest drept dacă românilor din Ucraina nu li se vor asigura urgent în lege același statut pe care îl au minoritățile în România chiar dacă altfel zice Comisia de la Veneția.

Trebuie să se ceară răspicat ca și în regiunea Odessa (unde la recensăminte românii se declară tradițional „moldoveni”) să se studieze limba română și nu moldovenească, din următoarele motive:

a)pentru că și moldovenii din R.Moldova studiază în toate școlile exclusiv limba română și nu moldovenească;

b)pentru că în România și cei care se declară tradițional ruteni învață doar ucraineana (din respect față de statul ucrainean);

c)pentru că în chiar regiunea Odessa s-a studiat în anii trecuți limba română sau „limba română/moldovenească” și că abia în anii din urmă se fac presiuni ca pe manuale să apară doar „limba moldovenească”;

Să se ceară răspicat Ucrainei să reintroducă limba română în școlile din care aceasta a fost scoasă după independența Ucrainei.

Să se ceară răspicat Ucrainei ca să introducă limba română și în localități urbane spre care au migrat românii din satele apropiate. Trebuie să existe școli românești și în orașul Odessa și în orașul Izmail și în orașul Reni și în localități din estul Nistrului etc. (localități unde procentul sau numărul românilor/moldovenilor nu este neglijabil).

România depășește cu mult standardele cerute de Comisia de la Veneția în ceea ce privește învățământul în limbile minorităților și de aceea să solicite același lucru și țării prietene Ucraina. Problema minorității române din Ucraina este o problemă bilaterală și nu una după prevederi ale vreunei comisii care are standarde mai joase decât cele din România.

Este falsă problema reciprocității înguste dintre „românii din Ucraina și ucrainenii din România” fiindcă sunt 500 000 români/moldoveni în Ucraina la doar 50 000 ucraineni în România. România ar fi ipocrită dacă ar da, pe principiul „reciprocității”, doar atâtea școli de limbă maghiară în România câte școli de limbă română sunt în Ungaria. Ar fi nedrept fiindcă în România sunt de zeci și zeci de ori mai mulți maghiari decât români sunt în Ungaria.

Trebuie să se convingă/somezze Ucraina să adopte exact aceleași standarde pentru minorități pe care le are România, fără nicio derogare.

Trebuie să se convingă/somezze Ucraina că România va uza de dreptul său de veto în UE dacă acest pachet de cereri legitime nu se va implementa urgent. Trebuie să fie convinși vecinii și prietenii ucraineni că această cerere nu este un moft al României ci că acestea sunt în România standarde și valori firești pentru minorități, standarde și valori aplicate de stat cu bună credință și acceptate de majoritatea română și că niciun guvernânt/diplomat român nu se poate dezice de ele nici în fața propriului popor, nici în fața minorităților din România, nici în fața comunităților românești de peste hotare, nici în fața Europei și nici în fața istoriei.

Istoria va puncta negativ dacă România nu a valorificat conjunctura în care putea impune țărilor din jur nemembre UE să aplice aceleași standarde minorităților românești pe care ea însăși le aplică minoritarilor.

Să nu se accepte scăderea standardelor care li se aplică românilor de peste hotare tocmai în conjunctura în care s-ar putea impune standarde mult mai înalte pentru ei.

DREPTURI PENTRU ROMÂNII DIN SERBIA DE RĂSĂRIT

I. SITUAȚIA PREZENTĂ:

1.Românii din Serbia de Răsărit sunt loiali țării lor Serbia și trăiesc în peste 160 de localități populate exclusiv de români și încă în vreo 30 localități cu populație mixtă.

2.Până în 2013 nu s-a învățat în nicio școală din zonă limba română, Serbia declarând că nu există aici români.

3.La începutul lui 2013, la cererea României și a UE, s-a făcut o anchetă în doar 2 județe dintre cele 5 în care trăiesc români și au cerut ore de limbă română 1617 elevi. A fost prima și singura listă prezentată de autoritățile sârbe în ceea ce privește cererile de limbă română în școli.

4. Legislația de până în iulie 2013 le permitea să predea ore de limbă română și profesorii care cunoșteau această limbă doar din familie. Din iulie 2013 s-a schimbat legislația încât orele de limbă română pot fi predate doar de profesorii care au studiat ei înșiși în limba română atunci când au fost elevi sau studenți. Este știut însă că niciodată în zonă nu a fost învățământ de limbă română, deci niciunul dintre actualii profesori care cunosc limba română din familie nu au învățat această

limbă la școală. A le cere profesorilor de etnie română să aibă diplomă că au studiat în limba maternă în anii de școală duce la un cerc vicios din care rezultă că nimeni nu poate preda elevilor limba română în viitor fiindcă nu s-au predat în trecut(!).

5.Dintre cei 1617 elevi care au cerut limba română doar pentru un sfert dintre ei s-au găsit profesori . Restul de trei sferturi au așteptat și așteaptă în continuare degeaba să poată învăța limba română maternă. Conform acestei legislații, dintre sutele de profesori de etnie română din zonă nu îndeplinește niciunul condițiile pentru a preda abecedarul în limba română.

6.Cel mai mare număr de profesori de limbă română în toate cele 5 județe a fost în 2015 de doar 4 (!) și aceia nefiind niciunul angajați pe perioadă nedeterminată. În prezent mai sunt doar 2 (!).

7.Din 2017 în județele Branicevo, Podunavski și Pomoravski nu mai există niciun profesor de limbă română în școli cu toate că până în 2016 au predat aici 2 profesori deplasându-se în mai multe localități. Celor 2 profesori li s-au dat să predea alte discipline cu condiția să renunțe să predea limba română.

8.Din 2016 li se refuză dreptul la studiul limbii române tuturor elevilor din învățământul mediu (liceal). Până în 2016 aveau acest drept.

9.Niciunde și nicicând nu s-a putut studia limba română într-o oră din orarul standard al școlilor ci doar după amiaza sau seara sau chiar în altă școală decât cea de proveniență.

10.Ministerul de la Belgrad nu a realizat niciun manual pentru predarea limbii române și nici nu a făcut publică vreo programă școlară.

11.Ministerul de la Belgrad, administrațiile școlare și școlile nu au făcut niciodată anunțuri publice pe site-urile lor despre posibilitatea de a se opta pentru limba română în școli. Școlile au primit în schimb instrucțiuni de menținere în zona conspirativității a limbii române, de păstrare a secretului asupra datei și modului în care elevii pot alege limba română.

12.Ministerul nu a făcut niciun demers prin care să pregătească viitori profesori de limba română din zonă și nici despre vreun curs de specializare pentru profesorii de etnie română din zonă încât să poată preda și limba română.

13.Niciodată ministerul de la Belgrad nu a făcut vreun anunț pe site-ul său sau în presă că în cutare sau cutare școală este nevoie de profesor de limbă română și despre condițiile de angajare. Niciodată! În schimb în fiecare an școlar ca și în acest an, în multe școli li se spune părinților că nu sunt profesori de limbă română.

14. În Serbia regula este că limba maternă română nu are continuitate în studiu. Niciun elev nu are siguranța că va studia și în anul 2 sau anul 3 sau în anul 4 limba maternă română la un alt nivel. Totul este sub semnul întrebării în fiecare 1 septembrie.

15.Descurajarea învățării limbii române este o practică oficială. Dacă într-o școală au optat pentru limba română un număr suficient de elevi, părinții acestora sunt chemați la școală și întrebați iar și iar de ce au ales româna până ce aceștia își retrag cererile.

16.Dacă părinții vin din proprie inițiativă cu cereri sau liste de cereri pentru limba română nu li se primesc aceste cereri. Așa a fost în Melnița în 2015. Părinții au reclamat acest lucru și chiar ministerul de la Belgrad a recunoscut oficial în 2016 că a fost un abuz al directorului. Ce folos însă? Cei 22 de copii nu învață nici în ziua de astăzi limba română.

17.Dacă vreun profesor de etnie română predă în privat limba română unor copii și tineri, acesta este intimidat, chemat să dea explicații la conducerea școlii sau chiar la poliție sau la serviciile secrete sârbe. Rețelele de socializare sârbești și presa sârbă abundă în a acuza de trădare profesorii și oamenii de cultură din Serbia de Răsărit care se declară public români, care țin cursuri private de română sau care participă la acțiuni culturale românești în Serbia sau în România.

18.În Serbia pare o politică de stat în a-i acuza des în presă de „românizare” pe cei care și-au zis totdeauna în limba maternă „român/rumun” chiar dacă în limba sârbă li s-a spus în recensăminte ba „rumuni” ba „vlasi”, după cum era regimul politic.

19.Autorizarea funcționării bisericilor românești în Serbia de răsărit este refuzată de statul sârb și este condiționată de acordul bisericii sârbe de parcă Serbia nu ar fi stat laic.

20.Nu există acces la presă scrisă și audio-vizuală de limba română în zona Serbiei de răsărit.

II. PROPUNERI:

1.Să înceteze conspirativitatea limbii române în școlile din Serbia de Răsărit. Solicităm transparență ministerului educației de la Belgrad, administrațiilor școlare din zonele cu populație de etnie română (Bor, Zajecear, Branicevo, Pomoravski, Podunavski și regiunea Belgrad) și directorilor școlilor din aceste zone. Să publice anunțuri în presă și pe site-urile lor prin care să informeze că există acest drept de studiu al limbii materne române în școlile din Serbia de răsărit.

2.Cererile de studiu al limbii materne române să se poată face oricând și sub orice formă: părinții, elevul, asociațiile minorității române, oral, în scris, individual sau pe liste, în ședințe cu părinții, prin poștă, la clasă sau secretariatul școlii. Ministerul să pedepsească directorii care nu afișează și nu fac cunoscut dreptul la limbă maternă română sau care nu asigură studiul limbii materne celor care au solicitat-o în orice formă.

3.Administrațiile școlare din Zajecear, Branicevo, Pomoravski, Podunavski și regiunea Belgrad să acorde urgent, fără o nouă anchetă, posibilitatea învățării limbii române elevilor care din propria inițiativă a părinților lor au solicitat școlilor acest lucru în 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 și școlile/statul le-a refuzat acest drept constituțional. Aceste cereri neonorate până acum se află în baza de date a școlilor și ar fi un gest frumos și o reparație morală.

4.Ar trebui ca urgent Ministerul educației din Belgrad să anuleze modificarea de la articolul 121 din prevederile legislative apărute în Monitorul Oficial al educației din Serbia nr. 55 din 3 iulie 2013, permițând astfel sutelor de profesori și învățători din zona Serbiei de răsărit care cunosc din familie limba română să poată preda și abecedarul în limba română propriilor elevi. Niciun elev care solicită limba română nu trebuie să rămână fără profesor de limbă română sub motivul lipsei de profesori supercalificați pentru a le preda abecedarul!

5.Administrațiile școlare din Zajecear, Branicevo, Pomoravski, Podunavski și regiunea Belgrad trebuie să consulte elevii din școli dacă doresc să studieze limba română și în același timp să facă anunț pe site-ul lor și în școli că profesorii care cunosc limba română din familie pot să predea abecedarul în limba română propriilor elevi și că în vacanțe se vor organiza cursuri de perfecționare.

6.Cursul de limba română să fie pus în orar în cursul dimineții sau imediat după ultima oră de curs. Autobuzele școlare să își modifice orarul ținând cont și de programul elevilor care studiază limba română. Acest lucru se poate face doar dacă se angajează mai mulți profesori (și dintre aceia care cunosc limba română doar din familie). Dacă vor fi doar 2 profesori pentru mii de elevi din zeci de localități, atunci sigur că vor putea preda doar la ore de seară limba română.

7.Să se anunțe că nu mai trebuie să renunțe la studierea informaticii cei care își doresc să studieze și limba maternă.

8.Toate minoritățile au în ministerul de la Belgrad câte un inspector școlar, în afară de minoritatea română. Rugăm să se numească în ministerul educației de la Belgrad un inspector și pentru minoritatea română.

9.Să se constituie obligatoriu clase sau grupe de studiu al limbii materne indiferent de numărul de elevi care cer acest lucru.

10.Să se realizeze manuale școlare de limba română și istoria și tradiția minorității române din Serbia. Să se includă în programele școlare multiculturalismul, istoria și tradițiile minorităților naționale din Serbia inclusiv cea română.

11.Să se respecte legislația sârbă și doar statul să autorizeze funcționarea bisericilor românești în Serbia de Răsărit. Autorizarea funcționării acestora să nu fie condiționată de acordul bisericii sârbe.

12.Să se asigure accesul la presă scrisă și audio-vizuală de limba română și în zona Serbiei de răsărit.

13.Administrațiile locale să accepte funcționarea ansamblurilor folclorice din zonă ca fiind „românești”, așa cum își spun membri acestora în limba lor maternă.

Exemplu propriu – calea de urmat

prof. Silvia-Diana Šolkotović, Kladovo, Serbia

„Oare eu aş mai ţine la originea mea română dacă nu aş şti scrie şi citi româneşte, dacă nu aş fi auzit măcar că există o cultură română cu sumedenie de poeţi, prozatori, artişti care au scris în limba mamei mele? Oare eu aş fi mândru de numele de român dacă nu aş şti de Ştefan cel Mare, de Brâncoveanu, de Avram Iancu, de Horea şi la şcoală aş învăţa doar de cărturarii şi eroii altei naţii? Sper să nu cadă nici asupra duşmanilor un astfel de blestem care să îţi ia orice punte spre neamul tău. Sper de asemenea să trăiesc să văd luat acest blestem şi de pe capul fraţilor timoceni”¹.

Aşa îşi încheia dl Dolha unul dintre multele articole privitoare la românii din Timoc. Şi trebuie să recunosc, dacă acest domn nu ar fi existat, nici eu n-aş fi fost aici. Lupta lipsită de egoism a domniei sale a fost sprijinul nostru, al celor aflaţi dincolo de Dunăre să reafirmăm o identitate pe cale de dispariţie. Politica nu ne-a fost favorabilă aproape niciodată fiindcă la nivel înalt afirmarea identităţii naţionale e un spin în coasta relaţiilor bilaterale. Dar ignorând acest lucru, de multe ori chiar sfidându-l, dl Dolha a ţinut seama de o stare evidentă şi normală: conducătorii se schimbă, poporul rămâne şi dacă nu se acţionează acum, când încă mai răsună limba română în gura copiilor din Serbia Orientală, din ce în ce mai puţin de altfel, istoria se va schimba. Memoria unui popor va fi ştearsă, pierderile vor fi ireparabile. Romanticii vorbeau despre întoarcerea la origini. Aflarea acestora, ridicarea limbii materne pe pedestalul meritat nu ar însemna în acest caz un act romantic, nici unul politic, ci doar unul etic. Fiecare om are dreptul de a-şi folosi limba maternă. Fiecare om are dreptul de a fi vesel sau de a plânge aşa cum i-a fost modelat sufletul pe undele cântecului mamei. Fiecare om are dreptul de a-şi transmite graiul urmaşilor, fie el şi secerat de neologisme. Indiferent de politica de asimilare dusă timp de secole, indiferent de sancţiunile impuse privind folosirea publică a limbii, un lucru nu s-a reuşit: nici o nuntă nu se desfăşoară fără muzica în graiul zonei, nici un bocet sau cântec de petrecut morţii nu e în limba oficială. Copiii se înfăţişesc de Paştele Mic cu aceleaşi stihuri pe care le-au folosit şi părinţii şi bunicii lor: „Văruică, văruică, cât e lumea şi pământul”, crăiţele de Rusalii sunt chemate de pe Tărâmul de dincolo tot în limba veche.

Un punctul culminant al luptei pentru identitate a fost atins în 2012 când s-a desfăşurat în Serbia de Răsărit proiectul de predare a limbii române în şcoli, numîrându-l printre actanţii de bază pe dl Dolha. Dar deznodământul nu e nici măcar aproape. Acum câţiva ani buni, în 2014, aflându-mă la Chişinău la Congresul Agiro în calitate de prima profesoară de limbă română atestată de statul sârb în Serbia de Nord-Est, după discursul ministrului român al învăţământului de atunci, spuneam că mă simt ca Marin Sorescu, când, copil fiind, a văzut, din carul cu boi, de pe deal, luminile Craiovei. Ministrul vorbea despre importanţa şi necesitatea introducerii manualelor şcolare. Eu visam să am manuale clasice utilizabile în mediul specific în care predam limba română. Dacă Marin Sorescu a devenit una dintre luminile Craiovei, speranţa mea, la fel ca şi manualele digitale, a rămas în carul cu boi, pe dealul vechii Cetăţi a Băniei, iar luminile încă strălucesc în depărtare. Aşa au trecut anii, iar dl Dolha, fără reflectoare şi lauri, mi-a sprijinit activitatea. Limba română predată în şcoală a trecut din obiect experimental cum au crezut la început toţi, nu vreau să fiu răutăcioasă şi să afirm, aşa cum au sperat mulţi, într-unul permanent în şcolile generale din Kladovo şi din

¹ Totul despre românii din Timok (VI) – Cum poţi aascunde un million de români în

<http://celedouatribalii.blogspot.com/2007/01/totul-despre-romnii-din-timoc-vi-cum.html> consultat pe

Podvrska, unde predau din 2013. În plus, din anul școlar care tocmai s-a încheiat, orele au fost incluse în orarul școlar, nemaifiind puse după-amiaza și ca o veste minunată, anul acesta, rezultatele anchetei din luna iunie au indicat înscrierea suficientă de copii pentru a se desfășura ore de limba română în încă trei școli din plasa Kladovo: la Tekija, Korbovo și Rtkovo. Aminteam de sprijinul dlui Dolha în toate acestea. Voi relata doar două fapte. În 2013 a avut loc o mare adunare a reprezentanților românilor din Timoc unde am fost invitată, musafirii din România fiind de la Departamentul români de pretutindeni, în frunte cu ministrul de atunci. Când fiecare dintre noi cei prezenți din Timoc ne-am expus problemele, mi-am rostit și eu dorința: manuale. Soluția înalților oaspeți a fost oferta de formare a unei comisii mixte din Voievodina și din București pentru a crea aceste manuale. M-am revoltat explicându-le celor prezenți sensibilitatea zonei căruia nu-i trebuia impusă literatura clasică română care se află în manualele românești plină de regionalisme și arhaisme și nici obiceiurile din Voivodina, diferite de această zonă și cerând implicarea noastră, a păturii de intelectuali aflați în zonă la crearea de manuale, fapt pentru care am fost acuzată de ceva complet uluitor că ... cer limba vlahă în școlile din Timoc. Lucru absurd, de altfel, fiindcă, așa cum trebuiau distinși oaspeții (dintre care cel mai înverșunat era un profesor de limba română) să știe, această limbă nu există. Și în al doilea rând, cum aș putea cere așa ceva când, trăită și educată în România, cunosc limba română literară? Filmarea ședinței fiind pusă pe Youtube, dl Dolha a fost cel care mi-a luat apărarea împotriva tuturor cu argumente solide. Nu mă cunoștea, nu-l cunoșteam, dar în acea zi, a devenit cavalerul meu în armură strălucitoare. A fost ziua când nu m-am mai simțit singură împotriva lumii, nu am mai simțit ostilitatea lumii de care aparțineam prin naștere și nici a celei care, ca element străin, mă accepta cu greu. A fost ziua când am înțeles că, deși fără să se cunoască, oamenii care au aceleași idealuri, pot merge alături și fără a-și vorbi, pot crea un viitor. De această dată pentru o etnie ce părea sortită dispariției.

A doua întâlnire demnă de menționat a fost venirea dlui Dolha cu cărți cadou pentru copiii care învață limba română la școala de la Podvrska. Nu a uitat de noi cu niciun prilej. Ne-a dat cărți de fiecare dată când ne-am întâlnit, cadouri care i-au încântat pe copii. Cu toate că, sper ca domnia sa să nu se supere, văzându-l doar o dată, copiii l-au uitat, iar cărțile împărțite după fiecare călătorie de-a mea, au rămas asociate cu mine. Emoționantă a fost afirmația unei fete care e la română de când sunt eu profesoară referitoare la prima carte de povești pe care i-am dat-o că o ține permanent pe noptiera de lângă patul ei ca pe o amuletă.

Dl Dolha nu mi-a fost dascăl în mod direct. Nu pot să mint că l-aș fi vrut ca dascăl fiindcă învățătoarea mea a fost, deasemenea, un om deosebit. Indirect însă mi-a fost. M-a învățat, prin exemplu propriu, ce înseamnă perseverența, ce se întâmplă când crezi din tot sufletul în ceva. De fapt, vreau să-i mulțumesc nu numai pentru acestea, ci și pentru faptul că activitatea mea pedagogică mediatizată valorează ceva și în ochii altora. Iar când e vorba de evenimentele organizate de dumnealui simt că sunt din nou tânără întrucât conferințele, congresele, școlile de vară seamănă cu Cenaclul lui Păunescu din adolescența mea, locuri de suflet dirijate de un visător. De aceea, dle Dolha, dascăl al meu, vreau să vă rog, visați în continuare. Nu numai pentru mine, ci și pentru o etnie care își croiește încet și pașnic calea spre recunoaștere.

„CĂTRE NAȚIA RUMÂNEASCĂ (în sârbă VLAHĂ) DE LA NAȚIA SÂRBEASCĂ”

Viorel Dolha, Zvezdana Stanoiević

În 5 mai 1848 Sesiunea Deputăției Naționale Sârbe de la Karloviț scrie un manifest în limbile română și sârbă. Documentul este important și fiindcă arată sinonimia vlah/român/rumân recunoscută astfel la nivel oficial de un organ al poporului sârb. Iată ce se spune în document:

„Noi am căutat la alte Nații, căutați și Voi la acele, arătați-vă că sânteți și Voi copti pentru Libertate, Egalitate, și Fraternitate, că sânteți și Voi vrednici de a fi Nație, mărită Nație Rumânească, carea are meritul seu trecut, și încă mai măritul viitoriu, carea e harnică cu alte Nații a se pune în rând, arătați că și Voi știți, cumcă nu destul numai înaintea judecății a fi asemenea, și încasasa în limba sa a vorbi, ci că vreți ca în lume întră celelalte Nații să fiți asemenea, și ca, când ca Nație către oarecare Nație vorbiți, îndulcea Voastră, iară nu în străină vârată limbă să puteți vorbi.”

„Noi dorim, ca să asigurăm a noastră Sârbească, Voi a Voastră Rumânească Naționalitate”.

„Noi nu vrem nimica, nici câtui un fir de păr nu vrem să avem mai mult decât Voi; numai vrem ca să fiți frații noștri! Așa vom înflori și noi și voi întră asemenea cu celelalte libere Nații”

Documentul se poate citi și pe Biblioteca Digitală Matice Srpska din Novi Sad.

Documentul se află și în „Colecția de documente a Muzeului Banatului din

5. maja 1848. na zasedanju Narodnog odbora u Karlovcima napisan je manifest na rumunskom i srpskom jeziku (pogledaj fotografije dokumenta). Dokument je važan jer prikazuje i sinonimiju vlah/roman/rumun zvanično priznatog od organa srpske vlasti. Evo o čemu se govori u dokumentu:

„Ugledali smo se na druge narode, ugledajte se i vi na njih, pokažite da ste i vi zreli za slobodu, jednakost i bratstvo, da ste sposobni da budete nacija, slavna nacija vlaška, koja ima slavnu prošlost i još svetliju budućnost, koja je sposobna da sa drugim nacijama se usporediti, pokažite da i vi znate da nije dovoljno samo pred sudom jednakosti biti i da govorite svojim jezikom u svojim kućama, već je važno da govorite svojim jezikom i pred drugim nacijama i da kao nacija pred drugim nacijama budete kao i one, da kao narod sa drugim narodom govorite svojim slatkim jezikom, a ne na stranom jeziku koj su vam nametnuli drugi.“

„Mi želimo da obezbedimo našu srpsku, a vi vašu vlašku narodnost.”

„Mi ne želimo ništa, ni jednu vlasu kose nećemo da imamo više od vas; želimo samo da budete naša braća! Tako ćemo i mi i vi isto kao i druge slobodni narodi”

Ovaj dokument se može pročitati u Digitalnoj biblioteci Matice srpske iz Novog Sada.

Dokument se može naći i u arhivi dokumenata Banatskog muzeja iz Temišvara, nalaze se u depozitu Okružne

Timișoara”, aflată în depozitele Serviciului Județean al Arhivelor Naționale la nr. inventar 445/1848. Documentul se poate citi și la https://tiparituriromanesti.wordpress.com/2013/04/30/catra-natia-rumaneasca-de-la-natia-sarbeasca-1848/	uprave Nacionalne arhive br. inventara 445/1848. Dokument se može pročitati na adresi https://tiparituriromanesti.wordpress.com/2013/04/30/catra-natia-rumaneasca-de-la-natia-sarbeasca-1848/
Cătră Nația Rumânească dela Nația Sârbească Cea mai plăcută și mai sinceră închinăciune de sănătate! Au bătut ceasul și pentru noi, și pentru Voi, Fraților. Au bătut ceasul Libertății, Egalității și a Fraternității! A Libertății care vre, carea poștește, nunumai ca să fie tot omul liber, ci și toată Nația, – a Egalității, carea nu suferă ca să se rădăce o nație asupra altora și să domnească prestecele, ci vre, ca după vecinica și nestrămutata dreptate, după vrednicia personalității Nației, carea e la toate Națiile fără deschilinirea puterii și a mărimii lor, asemenea, toate Națiile într-un rând să stee cu asemenea drepturi, a Frățietății, carea poștește de la Națiile cele apăsate frățasca între sine iubire și sințera tare nărvire împotriva apăsătorilor Naționalității lor, a drepturilor lor firești, și a vredniciei lor, iară dela domnitoarele până acuma Nații cere, ca cu celelalte Nații frățăște să se împăce, și acelora în pace și dragoste să le dee toate drepturile ce după fire li se cuvin. Ca Nație vă trimitem noi Vouă închinăciune de sănătate iubiților Frați! Noi, cărora până eri ne-au fost oprit a ne numi Nație, noi, a cărora limbă și Naționalitate au fost până eri apăsate, noi, carii numai atuncea am însămnat ceva, când ne-am lăpădat de limba și de dulcea noastră Naționalitate, noi, cărora ne-au amărunit cea de pre urmă perire a Naționalității prin lățirea limbei maghiare. Aceste grele și afund tăiate răni, răni de moarte am știut noi și am sâmtit, că sunt și ale Voastre răni, am știut și știm noi, că au fost câmpul și a Voastre Naționalități aceea însăși gheață carea a noastre că v-au amărunit și Vouă cu noi dimpreună pierirea. Și încă nu sântem toți. Și frații noștrii Slovacii în Ungaria de sus și ei	Vlaškom narodu od naroda srpskog Najljubazniji i najsrdačniji pozdrav! Kucnuo je čas i za vas i za nas , braćo. Došao je čas slobode, jednakosti i bratstva! Sloboda koja želi, koja zahteva, ne samo slobodu svakog čoveka, već i svakog naroda, - jednakosti koja ne trpi da se jedna nacija uzdigne nad drugom niti da vlada nad drugima, koja želi večnu i besmrtnu pravdu, koja stremi osobenosti nacije koja će biti kod svih nacija bez veličanja moći, tako će sve nacije imati ista prava, a bratstvo, koje želi svim nacijama koje su bile ugnjetavane od druge nacije da se međusobno vole i imaju iskrenog pomoćnika protiv ugnjetača njihove narodnosti, njihovih ljudskih prava, njihovog dostojanstva, od nacija koje su vladale se traži da se bratski pomire i da se nacijama u miru i ljubavi daju sva prava koje im po ljudskom zakonu pripadaju. Kao narod vam šaljem iskrene pozdrave, voljena braćo! Nama kojima je do skoro bilo branjeno da budemo narod, nama kojima je jezik i nacionalnost bio uskraćen, nama, koji smo jedino tada vredeli ugnjetaču, onda kada smo se odrekli jezika i slatke naše nacionalnosti, nama, kojima je pretila opasnost da izgubimo svoju nacionalnost kroz širenje mađarskog jezika. Ove teške i duboke, smrtne rane, znali smo da su i vaše rane, znali smo i znamo da je polje naše nacionalnosti bilo na ledu opasnosti kao i naša i pretila zajedničkom nestanku. Još nismo svi. I braća Slovaci iz severne Ugarske su bili u ovoj opasnosti, oni su gonjeni kao i mi da koriste strani jezik koji ne razumeju u

or fost în aceeaînsăși primejdie, ei sânt goniți cași noi, ei sânt apăsați cași noi, ei au fost săliți cu tăria cași noi a introduce limbă străină și neîntăleasă în școlile și Bisericile, în lucrările și ocârmuirile lor, – cu un cuvânt tuturor Națiilor, care trăiesc sub sfânta corună a Ungariei li s-au săpat groapa, mare și groaznică groapă, asupra cării s-ar fi rădicat lespede și monumentul domnitorului Maghiarism! Însă toată tăria merge cu vremea, iară potca de-arândul! Dzeu atotputernicul Stăpânitori a Lumii acestiia, în a cărui mâni este norocul și nenorocul tuturor Națiilor, și carele toate Națiile cu asemenea dragoste le iubește, Dzeu, carele cu părinteasca îngrijire ne-au văzut pre noi cătră groapă au strigat după vreme cu atotputernicul și toate inimile înviitoriul Seu glas: Nu mai departe! Nu e orânduita Voastră moartea, ci viața, nu e orânduita Voastră supunerea ci egalitatea! Toate Națiile trebuie să fie ca Nații libere, precum toți oamenii trebuie să fie ca oameni liberi. Toate Națiile trebuie să fie întră sine asemenea, fie acele mici ori mari, slabe ori tari, precum trebuie și toți oamenii să fie asemenea, fie aceia mici ori mari, bogați ori săraci! Acesta e glasul părintescului Stăpânitoriu a toate Națiilor, acesta e glasul îndreptat și cătră apăsătoarele și cătră apăsatele nații, cătră apăsătoarele ca din vreme să se pocăiască și să se întoarcă, cătră cele aplecate ca să sântă din vreme și să se învingă. Vai și unora și altora dacă nu-l aud; vai și unora și altora dacă-l aud dar nu-l înțăleg; vai și unora și altora dacă-l înțăleg dar nu se poartă după el, căci dreptatea lui Dzeu e nestrămutată, și judecata Lui e nemitarnică, și dreapta Lui deși târzie totuși ajungătoare. Națiile coapte pentru Libertate, coapte pentru vrednicia națională au auzită glasul acela și l-au înțăles, s-au sculat dela pământ, au scuturat pulbărul despre sine, și s-au apărat cu duhul vremii acestiia, cu duhul Libertății. Acele au arătat voia și propusul lor de a fi Nații, și voia lor se va împlini dacă sânt tari și statornice, căci cu ele este Dzeu și vecinica dreptate. Acele au arătat că nu sânt

șkolama i crkvama, u poslovima i vladanju njima, jednom rečju kod svih naroda koji žive pod svetom krunom Mađarske kojima se kopao grob, veliki i strašan grob, preko koga su želeli da stave kamen i spomenik gospodarećeg mađarizma! Ali svaka sila ide sa vremenom, tako je i sa svađom! Gospod svemogućí vladar ovog sveta, u čijim je rukama sreća i nesreća svih nacija, i koji svaki narod ljubi podjednako, Bog koji nas je očinskim staranjem videvši nas u grobu pozvao na vreme svojim svemoćnim glasom: Dalje ne! Nije pisana vaša smrt, nego život! , nije pisano da budete ugnjetavani, već je pisana jednakost! Sve nacije treba da budu kao nacije slobodne kao i svi ljudi što treba da budu slobodni. Sve nacije treba između sebe da budu jednake, bile velike ili male, slabe ili jake, tako kako treba da budu svi ljudi jednaki bili mali, veliki, bogati ili siromašni! Ovo je glas roditelja višnjeg svih nacija, ovo je glas usmeren i ka onima koji su ugnjetavani i ka ugnjetačima jer je vreme da se pokaju ugnjetači i da se vrate, ugnjetavani da se osveste i obaveste. Jao, i za jedne i za druge ako ne čuju ovaj glas; jao, i za jedne i za druge ako ga ne razumeju; jao, i za jedne i za druge ako ga razumeju, ali se po njemu ne vladaju, ne idu za njim jer je božja pravda nepromenljiva i njegov je sud neumitan, i pravda njegova te uvek stigne iako spora. Narodi zreli za slobodu, zreli za poštovanje nacionalnosti su čuli ovaj glas i razumeli ga, podigli se sa zemlje, skinuli prašinu sa sebe i umili se svetim duhom slobode ovog vremena. Oni su pokazali nameru da budu nacije i njihova volja će se ispuniti ako budu jaki i postojani jer sa njima je Bog i večna pravda. Oni su pokazali da nisu gluvi za glas Božji, da nisu slepe na svetlost razvedrujućeg duha vremena, da nisu hladne prema suncu koje daje život slobodi. Sve ove

surde spre glasul lui Dzeu, că nu sânt oarbe spre lumina, carea limpezește duhul vremii, că nu sânt reci spre dătătoriu de viață soare a Libertății! Toate acele Nații le-am luat noi Sârbii de exemplu, și tare nădăjduim, dacă dă Dzeu, ca și acele marea faptă a renașterii noastre prin învingerea dreptății și a adevărului în pace și dragoste a o săvârși, pentru că nădăjduim cu dreptul, – și de la concetățenii noștrii Maghiari putem aștepta, cumcă ei, trecând pragul, carele au despărțit vremea bătrână a tiranismului de cea de acum vreme a Libertății, Egalității, și a Fraternității, care cuvinte sânt înțelese, și pre care noi întemeem cererile noastre, pășind de aci înainte vor lepăda steagul cel vechiu a Maghiarizării, și fără a se trage înapoi vor cunoaște, cumcă Nația noastră sub sfânta corună a Ungariei are acele înseși drepturi, care le are și a lor. Noi ne-am ales nouă Patriarh, pentru că avem drept la aceea, – ne-am ales nouă Voivod Sârbesc, pentru ocârmuirea Voivodaturilor Sârbești, care se cuprind din Srem, Granița Sremului, Bacika cu Districtul Beceiului și Batalionu șaicașilor, Bănat cu Granița, Districtul Kikinzi și Bărania, și stau sub sfânta noastră poruncă Ungurească și stăpânitoarea casă a Austriei și rămân și de aici înainte, pentru că avem drept la aceea, – am înștiințat, că dorim a fi Nație liberă și neatârnoare; pentru că Libertatea și Neatârnoarea e nunumai dreptul ci și datorința fiștecării Nații, întruată, cât nu se poate lăpăda de ele nici o Nație, nici le poate acele dela aceia lua vre o dată făgăduință; căci precum Dzeu nu vre și nu lasă ca o Nație să fie supusă altii; ne-am declarat că vrem pe temeiul Libertății, și a Egalității să fim într-o legătură cu treiunita Crăime a Slavoniei, Croației și a Dalmației, sub coruna Ungurească, pentru că într-o unire și legătură vom fi mai tari, și mai ușor ne vom nărați cu de obște neprietenii noștrii. Fraților și Concetățenilor! Noi am vestit acel, pentru că avem la acel drept, noi am început aceea, pentru că gândim a și săvârși. Noi am căutat la alte Nații, căutați și Voi la acele, arătați-vă că

nacije smo uzeli i mi Srbi za model i jako verujemo ako da Bog da napravimo veliku stvar preporoda našeg kroz pobedu pravde i istine u miru i ljubavi, jer se nadamo pravdi, i od sunarodnika naših Mađara možemo očekivati da oni prešavši prag koji odvaja staro vreme tiranizma od sadašnjeg vremena slobode, jednakosti i bratstva, reči koje se razumeju i na kojima su utemeljene naši zahtevi, koračajući unapred baciće staru zastavu mađarizma, i bez povratka će prepoznati da naša nacija po svetom ugarskom krunom ima ista prava kao i njihova nacija. Mi smo izabrali patrijarha, imamo pravo na to, izabrali srpskog kao upravitelja vojvodama srpskim koji vladaju Sremom, Granicom Srema, Bačkom sa distriktom Bečeja i Šajhaškim Bataljonom, Banat sa Granicom, distrikt Kikinde i Baranje i stajaće pod svetom vašom krunom Ugarskom i vladajućim Domom Austrijskim i ne menjamo to od sada unapred jer imamo prava na to, dali smo im k znanju da želimo da budemo slobodna nacija, nezavisna; jer sloboda i nezavisnost nije samo pravo, već i obaveza svake nacije, i ne može ih odbaciti nijedna nacija, niti se može odreći od njih jer kako Bog ne dozvoljava da jedan čovek bude podložan drugom čoveku, tako neće i ne da da jedna nacija bude ugnjetavana od druge, izjasnili smo se da hoćemo na temelju slobode i jednakosti da budemo ujedinjeni kao trojna Kraljevina Slavonije, Hrvatske i Dalmacije, pod krunom Ugarske jer ćemo ujedinjeni i u svezi biti jači i lakše ćemo savladati naše neprijatelje. Braćo i sunarodnici! Oglasili smo ovo jer imamo pravo, započeli smo ovo jer planiramo i da završimo. Ugledali smo se na druge narode, ugledajte se i vi na njih, pokažite da ste i vi zreli za slobodu, jednakost i

sânțeți și Voi copti pentru Libertate, Egalitate, și Fraternitate, că sânțeți și Voi vrednici de a fi Nație, mărită Nație Rumânească, carea are meritul seu trecut, și încă mai măritul viitoriu, carea e harnică cu alte Nații a se pune în rând, arătați că și Voi știți, cumcă nu destul numai înaintea judecării a fi asemenea, și încasasa în limba sa a vorbi, ci că vreți ca în lume întră celelalte Nații să fiți asemenea, și ca, când ca Nație către oarecare Nație vorbiți, îndulcea Voastră, iară nu în străină vârâtă limbă să puteți vorbi. Libertate e aceea numai ce cuprinde vrednicia Națională, care trebuie să ne fie nouă tuturora mai plăcută decât viața noastră, pentru că întră ceea e vaza Nației, carea sântem datori până la o picătură de sânge a o apăra, căci mai cuvincios e Nației viteze cu laudă a peri, decât fără de vază a trăi. Noi în rugarea noastră către a Sa Ț.C. Maestate, cui noi credincioși și supuși rămânem, ne-am îngrijit și de Voi, ca de credincioșii și adevărații noștri frați, și ne-am rugat: ca și a Voastră Națională stare de sine în duhul Libertății, în duhul Naționalității să se hotărască, și să se asigureze. De aci vedeți, că noi sântem gata pre Voi în renașterea Voastră națională dintotdinadinsul și frățeste a vă ajuta. Voi sânțeți frații noștrii nunumai după o Biserică, ci și după unele acele greotăți și doriri. Noi dorim, ca să asigurăm a noastră Sârbească, Voi a Voastră Rumânească Naționalitate. Amândouă doririle sânt drepte, pe amândoi noi un apăsătoriu ne sugrumă – să ne nărvim frățeste și să ne ajutăm unii pre alții, pentru că o năriveală e binecuvântarea lui Dzeu. Noi am dat Nației noastre trup însuflat cu duhul Naționalității, și am hotărât legătura și năriveala cu treiunita Crăime Slavonia, Croația și Dalmația, pentru că așa vom fi mai tari; faceți și Voi aceasta, apoi vă însoțiți cu noi, nu ca robul vremii trecute, ci ca Nație liberă, pre temeiul desăvârșitei egalități, și desăvârșitei garanții a Naționalității Voastre, ca a fraților noștri apoi atuncea vom fi și mai tari. Din ceasul acela în care s-au stârnit în Voi aceea energică și sințeră voe Voi sânțeți

bratstvo, da ste sposobni da budete nacija, slavna nacija vlaška, koja ima slavnu prošlost i još svetliju budućnost, koja je sposobna da sa drugim nacijama se usporediti, pokažite da i vi znate da nije dovoljno samo pred sudom jednakosti biti i da govorite svojim jezikom u svojim kućama, već je važno da govorite svojim jezikom i pred drugim nacijama i da kao nacija pred drugim nacijama budete kao i one, da kao narod sa drugim narodom govorite svojim slatkim jezikom, a ne na stranom jeziku koj su vam nametnuli drugi. Samo u toj slobodi je narodno dostojanstvo koje treba da bude milije od života, jer u tome je čast naroda koji smo dužni do poslednje kapi krvi braniti, jer je junačkom narodu važnije da umre dostojno, nego da živi bez dostojanstva. Mi smo se u našim molbama njegovom C.K. veličanstvu, kome ostajemo verni i privrženi, založili i za vas, iskreni i verni naši prijatelji, i izmolili smo se da se i vaša narodna samostalnost reše u duhu slobode i narodnosti izrekne i obezbedi. Iz ovoga vidite da smo mi spremni da vam pomognemo u ponovnom rođenju vaše nacije bratski. Vi ste naša braća ne samo po veri, već i po istim mukama i željama. Mi želimo da obezbedimo našu srpsku, a vi vašu vlašku narodnost. Obe želje su pravedne, obe jedan ugnjetač goni, složimo se i pomognimo bratski jedni drugima, jer je u slozi Božji blagoslov. Mi smo dali našem narodu telo nadahnuto duhom narodnosti, tako što smo dogovorili svezu i slogu sa trojnom Kraljevinom Slavonije, Hrvatske i Dalmacije, jer ćemo tako biti jači; učinite i vi tako, posle toga ćete nan se pridružiti, ne kao rob prošlog vremena, već kao slobodan narod na temeljima savršene jednakosti i savršene garancije vaše nacionalnosti kao naša braća posle toga ćemo biti još jači. Od tog časa koji je pokrenuo u vama iskrenu

Nație liberă, vi-i asigurată limba, Biserica și Naționalitatea, vi-i asigurat viitorul Vostru, căci legătura aceea , năvăleala aceea se va prefăce în zidul chinez, carele va nimici toată asupra vrăjmășască. Să ne îmbrățișăm frățeste, ca frații cei credincioși și adevărați! Noi nu vrem nimica, nici câtui un fir de păr nu vrem să avem mai mult decât Voi; numai vrem ca să fiți frații noștri! Așa vom înflori și noi și voi într-o asemenea cu celelalte libere Nații, care trăesc sub sfânta corună Ungurească și strălucita Casă a Austriei. Să trăiască Libertatea tuturor Națiilor, să trăiască duhul vremii, să trăiască împăratul și craiul nostru FERDINAND încoronat cu coruna Ungurească, să trăiască Frățietatea și Egalitatea într-o toate Națiile, care trăesc sub coruna Ungurească!...! Din Sesia Deputăției Naționale În Carloviț în 5 Maiu anul 1848 Prez. Deputăției IOSIF m.p. ArhiEpcp și Mitropolit Alesul Patriarh Sârbesc”	želju i odlučnost vi ste slobodna nacija, osiguran vam je jezik, crkva i nacionalnost, osigurana je vaša budućnost, jer ta veza, ta sloga će se preobraziti u kineski zid koji će osujetiti svu moć dušmanina. Zagrimo se bratski, kao verna i istinska braća! Mi ne želimo ništa, ni jednu vlasi kose nećemo da imamo više od vas; želimo samo da budete naša braća! Tako ćemo i mi i vi isto kao i druge slobodni narodi živeti pod svetom krunom Ugarske i svetlim Domom Austrijskim i kao narod procvetati. Da živi sloboda svakog naroda, da živi duh vremena, da živi car i kralj naš Ferdinand ovenčan krunom ugarskom, da živi bratstvo i jednakost između svih naroda koji žive pod krunom Ugarskom. Sa zasedanja Narodnog odbora U Karlovcima 5. maja 1848. godine Predsednik odbora Josif sv. r. Arhiepiskop i mitropolit Izabrani patrijarh srpski
--	---

чи най-пъкът или най-сincerъ джигъзмен
де саръзате!

НАРОДУ ВЛАСНОМЪ ОДЪ НАРОДА
СРЕБНОГЪ

найлюбезніш і найсміливіш поздравъ!

Кутузоу е часъ и за насъ и за насъ, браћо! Кутузоу е часъ слободе, еднѣности, и братѣства! — Слободе, кое хобо, кое завета не само да е своѣй чинѣкъ слободѣтъ, него и свѣдѣй Народоу, — еднѣности, кое негда да се едѣтъ Народоу вѣдъ другѣмъ умѣемъ, и вѣдъ вѣмѣмъ господари, што хобо, да по вѣчитой, и вѣснѣной правди, по достѣпнѣ-
ству народноу, персоналнѣму, кое е у свѣо Народоу, безъ разлике вѣмѣ мѣши и вѣмѣмѣмъ, едѣноу, свѣ Народоу вѣпорѣдо съ едѣмѣмъ правди стоѣ, — братѣства, кое одъ угѣтѣмъ Народоу братѣству вѣлѣбѣмѣмъ любви, и срдѣчѣмъ тѣрѣ салѣу прѣтивѣ угѣтѣмѣмъ вѣмѣ Народоу, вѣмѣмъ природѣмъ при-
кѣ, вѣмѣмѣмъ достѣпнѣства, завета, и одъ господѣ-
нѣи досѣдѣ Народоу нѣтъ, да съ остѣмѣмъ Народоу
братѣски се пожирѣ, и вѣмѣмъ у мѣру и любви и
идѣу сво по природѣ прикѣдѣнѣи нѣтъ прака. Као
Народоу похвалѣмѣмъ имъ Пасѣ, любви браћо, имъ, ко-
мѣ се до мѣи забравѣмѣмѣмъ Народоу, се вѣмѣмъ, имъ,
коѣ е смѣкъ и Народоу до мѣи угѣтѣмѣмѣмъ, имъ, ко-
и смѣмъ онѣмъ што вѣмѣмѣмъ, вѣдѣ смѣмъ се вѣмѣмѣмъ смѣмъ, вѣмѣ
мѣмъ Народоу мѣмъ одрѣмѣ, имъ, вѣмѣмъ е конѣца прѣ-
кѣ, Народоу одъ распростѣмѣмъ вѣмѣмѣмъ смѣмъ прѣтивѣ. Те вѣмѣмъ тѣмѣмъ, и дѣмѣмъ вѣмѣмѣмъ
равѣ, равѣ смѣмѣмъ, авѣмъ смѣмъ имъ, и осѣмѣмъ, да су
и вѣмѣмъ равѣ, вѣмѣмъ смѣмъ, и вѣмѣмъ имъ, да е и вѣмѣмъ
Народоу мѣмъ истѣмъ лѣмъ бѣмъ, да е и Пасѣ съ
мѣмъ за едѣмъ прѣмѣмъ прѣтивѣ. И вѣмѣмъ вѣмѣмъ
сѣмъ. И вѣмѣмъ браѣ Словѣмъ у горѣмѣмъ Угарскѣмъ,
онѣ су у истѣмъ едѣмѣности бѣмъ, онѣ су тѣмѣмъ
каѣ и мѣмъ, онѣ су угѣтѣмѣмѣмъ коѣ и мѣмъ, онѣ су за
смѣмъ вѣмъ и мѣмъ тѣмѣмъ и вѣмѣмѣмѣмъ смѣмъ съ смѣмъ
мѣмъ, и вѣмѣмъ, у смѣмъ дѣмъ и вѣмѣмѣмъ угѣмѣмъ
мѣмъ, — едѣмѣмъ рѣмъ, смѣмъ е Народоу мѣмъ
сѣмѣмъ Угарскѣмъ вѣмѣмъ вѣмѣмѣмъ грѣмъ коѣ
мѣмъ, вѣмѣмъ, и вѣмѣмъ грѣмъ, вѣдѣ коѣмъ бѣ
се вѣмѣмъ, и смѣмѣмъмъ господѣмѣмъ Мѣмѣмѣмъ
мѣмѣмъ. Аѣ смѣмъ смѣмъ за вѣмѣмъ, и вѣмѣмъ рѣмѣмъ
мѣмъ, вѣмъ! Богъ смѣмѣмъмъ вѣмѣмѣмъ смѣмъ смѣмъ,
у вѣмъ е рѣмъ грѣмъ и вѣмѣмъ смѣмъ Народоу, и коѣ
сѣ Народоу съ едѣмѣмъ любви любви, Богъ, коѣ е
едѣмѣмѣмъ братѣмѣмѣмъ вѣмъ ко грѣмъ смѣмѣмъ
не по вѣмѣмъ, вѣмѣмъ е за вѣмѣмъ смѣмѣмъ
мѣмѣмъ, свѣмѣмъ смѣмѣмѣмъмъ смѣмѣмъ: Не дѣмѣмъ
мѣмъ вѣмѣмъ вѣмѣмѣмъмъ рѣмѣмъ, него слободе, мѣмъ
вѣмѣмъ вѣмѣмѣмъмъ вѣмѣмѣмъ, него едѣмѣности! Сви
Народоу грѣмъ да су као Народоу слободе,
каѣ што сви лѣмъ грѣмъ да су као лѣмъ
слободе. Сви Народоу грѣмъ да су мѣмъ со-
бомъ едѣмъ, бѣмъ онѣмъ мѣмъ, вѣмъ вѣмѣмъ, смѣмъ
мѣмъ вѣмъ, коѣ и сви лѣмъ што грѣмъ да су едѣмъ,
бѣмъ онѣмъ мѣмъ, вѣмъ вѣмѣмъ, бѣмѣмъ имъ вѣмѣмъ: То
е едѣмъ отѣмѣмѣмъ вѣмѣмѣмъмъ смѣмъ Народоу, то е
едѣмъ угѣмѣмѣмъ и на угѣмѣмѣмъ, и на угѣмѣмѣмъ
Народоу на угѣмѣмѣмъ, да се за вѣмѣмъ поѣмъ и
обрѣмъ на угѣмѣмъ, да се за вѣмѣмъ сѣмъ и вѣмѣмѣмъ.
— Но е едѣмъ, и другѣмъ, вѣмъ та не смѣмѣмѣмъ
мѣмъ! Но е едѣмъ и другѣмъ, вѣмъ та смѣмѣмѣмъ и не
угѣмѣмѣмъ! Но е едѣмъ и другѣмъ, и вѣмъ та угѣмѣмѣмъ
и по вѣмъ се вѣмѣмѣмѣмъ, ерѣмъ бѣмѣмъ е прирѣмъ не-
прѣмѣмѣмъ, и смѣмъ е вѣмѣмъмъ вѣмѣмѣмъ, и десѣмъ
мѣмъ, вѣмъ и смѣмъ, вѣмѣмъ дѣмѣмъ. Народоу
дѣмѣмъ за слободе, дѣмѣмъ за достѣпнѣмъ народ-
ноу, смѣмѣмѣмъмъ смѣмъ смѣмъ, и рѣмѣмъ, дѣмъ смѣмъ
се смѣмѣмъ, смѣмъмъ смѣмъ смѣмъ, и вѣмѣмъ смѣмъ
коѣмъ вѣмѣмъ смѣмъ, дѣмѣмъ слободе. Онѣ су вѣмѣмъ
вѣмъ вѣмъ и вѣмѣмъ смѣмъ Народоу бѣмъ, и вѣмъ
не смѣмъ се мѣмъ вѣмѣмъ, вѣмъ смѣмъ и вѣмѣмъ
ерѣмъ е смѣмъ смѣмъ, и вѣмѣмъ вѣмѣмъ. Онѣ су
мѣмѣмъ, да смѣмъ смѣмъ смѣмъ смѣмъ смѣмъ, да
вѣмъ смѣмъ смѣмъ смѣмѣмъмъ смѣмѣмъмъ смѣмъ
вѣмѣмъ, да вѣмъ смѣмъ смѣмъ смѣмѣмъмъ смѣмъ смѣмъ

лес, саз скълат дела пълмат, аз скъзрат пудбърал
депре сине, ни саз спълат из дххл времй ачестя,
из дххл Либертый. Ачеле аз арытат вол ни про-
пъсъл лур де а-и Націй, ни вол лур се на дхл-
ни дакъ сьнт тарй ни статориче, къчй из еле
есте Дает ни пешина дрептате. Ачеле аз арытат из
из сьнт сьрде спре гласъл лхй Дает, из из сьнт шар-
бе спре лънина, нарѣ лшпешенце дххл времй, из
из сьнт режй спре дххлтороуде ницъ соаре а Либ-
ертый! Тоате ачеле Націй лхм лзат ной Сърбй
де есешлз, ни таре издъждьм, дакъ дъ Дает, на-
ни ачеле марѣ фантъ а ренацый ностре при-
диперѣ дрептый ни а адевърлзй а чаче ни
драгосте а ш сьвршиш, центръ издъждьм из дре-
птзл, — ни дела кончетьценй нострий Магарй из-
тем ащент, кымъ ей, трежид прагъл, кареле аз
дескърцит времй бытрат а траниемълхй де чѣ де
акъма време а Либертый, а дххл Либертый, Ега-
литый, ни а Фрѣцетый, каре извинте сьнт дххл-
лесе, ни пре каре ной лжемею черериле ностре,
пъшпид де ани лхвинте шур лъндъа стъгъл чел
воно а Магарйзый, ни фъръ а се тране лхной
шур извоице, кумъ Націй ностре сьб сьлзита по-
ринъ а Угарей ар ачеле а сьмши дрептърѣ,
каре де аре ни а лур. Ной нхм алес ной Патрй-
арх, центръ анем дрепт да ачел, — нхм алес ной
Войводъ Сърбекс, центру окържырѣ Войводатри-
лар Сърбекый, каре се къринд дххл Срен, Гра-
ница Сремълхй, Бачка из Дистрикта Бечюлхй ни
Баталюну Шайканлор. Бынат из Граница, Дистри-
кта Кикиндый ни Баранѣ, ни стаз сьбелънта ной-
стрѣ коржъ Угарейскъ ни стьлалитозарѣ касъ а
Австрий ни рьмъш ни де ани лхвинте, центръ
анем дрепт да ачел, — ам дххлцат, къ дорин а-и
Націй либеръ ни неауриьтоаре; центръ Либерта-
тър ни Неауриарѣ е измълхй дрептзл ни ни до-
торшца ащентарѣ Націй, дххлзатата, кат из се
поате лъндъа де еле ничѣ ш Націй, кычй де поате
ачеле дела ачел лза вре ш дакъ фьгъдххлцат;
кычй прекм Дает из вре ни из лзет на уи ш сьмъ фѣ
схъкс алъа, аша из вре ни из лзет на ш Націй сь
фѣ сьхъкс алъа; нхм декларат из вре пре тем-
нол Либертый, ни а Егалитый сь фам дххл дххл-
тарѣ из трежидита Къриме а Славоней, Крѣацѣй,
ши а Далмаций, сьб коржъ Угарейскъ, центръ
дххл ушпире ни легьтарѣ вом фѣ май тарѣ, ни май
ушор не пом изърви из де шбце неприятей ной-
стрѣ. Фрѣацлор ни кончетьценлор! ной ам ве-
стят ачел, центръ анем да ачел дрепт, ной ам
дххлцат ачел, центръ гандж а ни сьвршиш. Ной
ам лхлат да ачел Націй, кьлатый ни Вой да ачеле,
арьтацъ из сьлзетей ни Вой концй центръ Ли-
бертате, Егалитате, ни Фрѣцетате, из сьлзетей ни
Вой предичй де а-и Націй, мъритъ Націй Рамѣнскъ,
карѣ аре мъритзл сьз трежх, ни лхм май мъритзл
вишторѣ, карѣ е харинъ из алте Націй а се пьве
а ранд; арытый, из ни Вой ций, извинъ из
де дххл измълхй дххлцатъ жидекций а-и асемеиш,
ни акаса са а лхмба са а ворби, ни из вреиш
ка а лхм дххл дххлчелелате Націй сь фѣиш
асемеиш, ни ка, лхмд ка Націй кьтрѣ шарешаре
Націй ворбиш, а дххлчѣ Воастрѣ, арѣ издъ-
стрънтъ лхмъ сь пьвечй ворби. Либертате, а ачел
измълхй се къринде предичйа Націоналѣ, карѣ
требже се не фѣе ной тхтаршра май пьлхътъ
декат вѣаца нострѣ, центръ дххл ачел е лза Націй,
карѣ сьлзетем даторй пьмъ ла ш пьлхътарѣ де
схъиде а ш ашра, кычй май извинъ е Націй
внѣше из лхдъ а перѣ, декат фъръ де вазъ а
трѣш. Ной а ргарѣ нострѣ кьтрѣ а Са Ц. К. Мае-
стате, нхй ной предичиш ни сьлзый рьмълем, нхм
дххлцат ни де Вой, на де предичиш ни адевър-
лзй нострий Фрѣацй, ни нхм рхат: Ка ни а Воастрѣ
националѣ старе де сине а дххл Либертый, а дххл
Националитый сь се хотьраскъ, ни сь се асѣ-
гарезе. Де ани дххлцат из вой сьлзетемгата
пре Вой а ренацѣрѣ Воастрѣ националѣ дххл-
татаршисл ни фѣрѣ-

ца слободе! Те смо си Народе мы Сърби за угледъ
узели, и тѣрдо се падамо, да нѣмо, ако Богъ да,
као и они, возико дѣло препороженя нашего съ по-
бѣдомъ правде, и истине у миру и любви спрѣи-
ти, ерѣ се праведно надати, и одъ наши сьгража-
на Магара очекивати можемо, да нѣе они, прѣнавши
прагъ, кон е старо време тираниста одъ саданъѣ
времена слободе делю, у дуку слободе и еднако-
сти и братниста, ное су речи лсе, и на коима мы
наша аантѣаши осиваемо, у напредѣхъ постуниши
старый барикъ Магаринарѣа одбацити, и безъ оте-
лаши признати, да наши Народъ подъ светомъ ну-
номъ Угарскомъ ова лѣта права има, кон и пьмъ.
Мы смо себи изабрали Патрйархъ, ерѣ имамъ право
на то, — изабрали смо себи Войводу Сърбекый за
управлѣнй войводише Сърбске изъ Срема, Границе
Сремене, Бачке сь Бечейсканъ Дистриктомъ и
Шайканскимъ Баталюномъ, Бината сь Границомъ и
Дистриктомъ Кикиндскимъ, и Бараномъ сьстоше,
и подъ светомъ нѣномъ Угарскомъ Круномъ, и
издѣлѣнѣмъ Аустрийскимъ Домомъ стоше, и у на-
предѣхъ остае, ерѣ имамъ право на то, — иза-
вѣили смо, да желамъ быти Народъ слободанъ, и
независанъ; ерѣ е слобода и независность не са-
мо право, него и дужность свягогъ Народа, тако,
да ихъ се ни едѣнъ Народъ одрѣши неможе, и да
му никака задана рѣчь исте одузети неможе; ерѣ
као што годъ Богъ нѣе и неда, да едѣнъ човѣкъ
другомъ подложанъ буде, тако нѣе и неда, да е-
дѣнъ Народъ другомъ подложанъ буде; — изрѣчили
смо, да хоѣмо на темело слободе и еднакости да
будемо у свеизъ за троедномъ Краљинномъ Славо-
ниѣ, Хрѣатске, и Далмаций, подъ нуномъ Угарскомъ,
ерѣ нѣмо у единству и свѣизъ быти яни; и лаше
нѣмо сь обитыма лашимъ неприятейма слоажити-
се. Браћо, и сьгражаши, мы смо то изавѣили, ерѣ
имамъ право на то, мы смо то почели, ерѣ мыслимо
и довршити. Мы смо се на друге Народе угледаши, угле-
дайте се и Вы на ни, покажите, да сте и Вы до-
зрѣли за слободу, еднакость, и братство, да сте и
Вы вредни Народомъ быти, славнымъ Влаш-
нымъ Народомъ, кон има славну свою прошлость,
и юшѣ славну будущность, кон е кадаръ сь дру-
гими се Народами успоредити; покажите, да и вы
знате, да ни доста само предъ судомъ еднѣкимъ
быти; и у кушнъ своей сповѣиъ языкомъ бесѣдити,
него да хоѣте у свету жебу другимъ Народами е-
дѣни да будете, и да, какъ као Народъ комъ На-
роду говорите, своимъ сладкимъ, а не тужнымъ,
наметнутымъ языкомъ бесѣдити можете. У той сло-
боди, у той само состои се народно достоинство
ковъ треба да намъ е свѣма малѣ одъ нашего жи-
вота; ерѣ е у томе чести Народа, кою смо дужни
до наши правъ бранити, ерѣ е лхнчкомъ Народу при-
стойише славно достигну, негъ безъ чести жавати.
Мы смо у нашей моабѣ на Нѣгово Ц. К. Величе-
ство, коме мы верни, и приврѣнени остаемо, и за
Васъ, као нашу верну и праву браћу побринули се
и замолни: Да се и Ваша народна самостоя-
тельность у духу слободе, у духу Народно-
сти изрече, и обезбѣди. Одтуда видите, да
смо мы готовы Васъ у нашемъ народномъ препоро-
женю своейки и братски подпомогати. Вы сте на-
ша браћа не само по еднѣй прикѣ, него и по еднѣмъ
тегобамъ и желамъ. Мы желамъ, да обезбѣдимо на-
шу Сърбску, Вы нашу Влашку Народность. Обе су
желѣ праведне, обое насъ едѣнъ угнѣтатель гѣлѣ,
сложимо се братски, и подпомажимо едни друге,
ерѣ е у слоизъ божий благословъ. Мы смо дали на-
шемъ Народу тѣло наданто духомъ Народно-
сти, и нарекли смо свеизъ и слогу са троедномъ Краљ-
инномъ Слав. Хрѣ. и Далм., ерѣ нѣмо тако яни бы-
ти; учините и Вы то, пакъ се придружите къ нама,
не као робъ прошлогъ времена него као слобо-
данъ Народъ на темело сьвршене еднакости, и сь-
вршене гаранцѣ Ваше Народно-сти, као наша бра-
ћа, пакъ нѣмо оидѣ юшѣ яни быти. Одъ оногъ

NU LAS PE NIMENI SĂ-MI BATJOCOREASCĂ LIMBA ROMÂNĂ!

2019

Recent, Hanna Novosad, Ministrul Educației de la Kiev, a declarat că până în 2023 toate școlile românești din Ucraina vor trece la predarea în limba de stat. Excepție ar face doar disciplina limba și literatura română. Excepție ar face doar disciplina limba și literatura română, care ar rămâne să se predea – cum altfel? – în limba maternă. Efectele vor fi devastatoare pentru comunitățile de români din țara vecină. Va dispărea în câțiva ani o bucată neștiută de Românie. Noi urmărim de la distanță acest genocid identitar. Cu detașarea cu care privim – fără să mișcăm un deget – un om zbătându-se între viață și moarte pe stradă, chiar sub ochii noștri.

Dar ce înseamnă să fii profesor român în Ucraina?

Explică **Anuța Dan** din Apșa de Mijloc, regiunea Transcarpatia, Ucraina:

„A fi dascăl într-o școală românească dintr-un sat sută la sută românesc, dar într-o țară care ne-a adoptat cândva fără să ne întrebe, înseamnă a duce zi de zi o luptă cu sistemul, cu timpul, cu nepăsarea, cu frica de a fi asimilați. O luptă cu noi înșine, ca să putem merge mai departe prin viață, prin ani, ca oameni credincioși, ca români. Este o muncă zilnică la straja păstrării graiului, a tradițiilor străbunilor noștri. Dascălii noștri sunt o punte între trecutul și viitorul nostru aici, acasă la noi. Căci noi aici suntem la noi acasă. O legătură între străbuni și viitoarele generații.

Nu este deloc ușor să fii învățător la sat, dar merită. La sat este izvorul neamului. Acolo se păstrează adevărata amintire a rădăcinilor noastre. Or, dacă nu ne cunoaștem rădăcinile, trecutul, nu avem ce căuta în viitor. Pentru elevii de la sat am un îndemn: rămâneți cât mai aproape de rădăcini, ca să le ajutați să se transforme în copaci puternici, care vor înflori în timp și vor da rod. Iar părinții să le transmită copiilor dorința de a fi ei înșiși cele mai frumoase flori ale neamului, continuatorii celor grație cărora mai existăm aici ca popor.

Pentru mine, limba română este Patria mea. Aici nu-mi spune nimeni că nu-s la mine acasă, sau că nu am loc, sau că nu am voie să stau. Această Patrie nu mi-o poate lua nimeni. Mi-a dat-o mama mea. Nu las pe nimeni să mi-o ia sau s-o batjocorească. Și o transmit cu mult drag copiilor și nepoților, ca zestrea cea mai de preț.

E grea viața și fiecare își găsește rostul lui în ea. Mulți români au plecat la muncă în alte țări. Un sfat pentru ei: să nu uite cine sunt și acest lucru să-l cultive urmașilor în orice colțișor al lumii s-ar afla.”

Școala Internațională de Vară a AGIRo, Eforie Sud, 8-12 iulie 2019

Școala Internațională de Vară a AGIRo, Chișinău și Ștefan Vodă, R.Moldova, 22-25 iulie 2019

Editura Hoffman
ISBN 978-606-46-0863-5

DECLARAȚIE DE UNIRE ȘI SOLIDARITATE

Elevii și profesorii școlii
convinși că și generația noastră trebuie să urmeze idealurile înaintașilor de la
1918, semnăm pentru:

- 1.REUNIREA ROMÂNIEI CU REPUBLICA MOLDOVA;
- 2.RESPECTAREA PENTRU ROMÂNII DIN UCRAINA, SERBIA ȘI BULGARIA, ÎN ACTE NORMATIVE ȘI ÎN PRACTICĂ, A ACELORAȘI DREPTURI LA LIMBĂ MATERNĂ CARE EXISTĂ ÎN ROMÂNIA;
- 3.RESPECTAREA DREPTURILOR CULTURALE ALE AROMÂNILOR ÎN TOATE ȚĂRILE BALCANICE.

Prezenta declarație o vom da spre păstrare, muzeului județean/arhivelor
naționale județene.

Nr	Nume și prenume	Semnătura
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		

Diriginte, prof.

Director, prof.